

Türk Güneydə yenə aldanacaq mı?

Hürriyyət

SİZİN ÜÇÜN QƏZET

Nº42 (3240) 6 Dekabr / 2022-ci il

Həftədə 1 dəfə çıxır

Qiyməti: 60 qəpik

ANA XƏBƏR

ADP
hakimiyyətə
çağırış
etdi

Rusiya və İran "cütünü" Türkiyə-Azərbaycan birliyinə qarşı

Bölgəsal müstəvidə Türkiyə tərəfindən sıxışdırılan Rusiya İranı "qucağına almaqla" Ankra-Bakı tandeminə qarşı balans yaratmağı düşünür...

5

Xəbər

"Adamı mənəvi cəhətdən öldürürlər"

"Lirik mahnıların kraliçası", tanınmış bəstəkar Ətiqə Ələkbərova həkimlərdən narazıdır

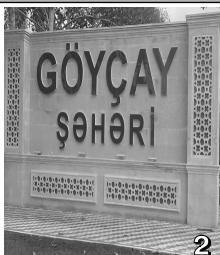

2

Xəbər

"Nə qədər ki, Bələdiyyə sədriyəm, sizə torpaq verməyəcəm"

Göyçay rayon sakinləri pay torpaqlarının ədalətli bölünmədiyini iddia edirlər...

2

Ölkə

Qazi anası 16 ildir ədalətsizliyə qarşı mübarizə aparır

Şəmkirdə 44 günlük Vətə Mühəribəsi qazisinin vərasəlik hüququ tapdalanıb

7

Şəxsiyyət

Əhməd Seyidov fenomenini

Zaqafqaziyada və Orta Asiyada ilk pedaqoji elmlər doktoru

12

Cəmiyyət

Sabiq nazirin məhkəməsində Zeynəb Xanlarovanın qohumu dindirildi

4

Xəbər

Gəncənin "Fil qulağı"nda yatan rəhbərliyi

Bilindi ki, bir neçə gün əvvəl Gəncə Şəhər İcra Hakimiyyətinin vəzifəli şəxsi Sənən Məhərrəmov bir çox şəxslərə qarşı dələduzluq edərək yoxa çıxıb. Əldə etdiyimiz yeni faktlara görə, Sənən Məhərrəmov baş nazir Əli Əsədovun imzası ilə saxta sənəd hazırlayaraq şəxslərə göstərməklə, bu işdə şəhər rəhbərliyinin də əlinin olduğunu bildirməklə külli miqdarda pul yığıb. Artıq 30-dan artıq şəxsin aidiyyəti qurumlara şikayəti daxil olub. Aralarında qazi və müharibə iştirakçılarının da olduğu bir çox şəxslərdən bir milyon manatdan artıq vəsait yığıldığı ehtimal olunur...

2

Tibb

İnsan anatomiyasında riyazi sirlər

Allahın yaratdığı bütün canlılar kimi, insan anatomiyası da riyazi qanunauyğunluğa tabedir. Bu yazımızda sizinlə bərabər bu qanunauyğunluğa nəzər salacağıq.

Allah dərğahına əl açan insan məscidə bənzəyir iki əllərini Haqq dərğahına qaldıraraq (və yaxud, səcdə edərək) Rəbbinə dua edən insana kənardan diqqət etsək, iki əlləri qoşa minarəyə, başı günbəzə, sinəsi (qəlb) otağa bənzəməklə, canlı məscidi xatırlatdığını görürük. Onda dərk edirik ki, "Bir insanın qəlbini sındırmaq bir məscidi uçurmağa bərabərdir" məsəli heçdən yaranmayıb, məhz bu hikmətdən qaynaqlanır...

11

Dünyada ən çox silah satan ölkələr...

Ötən il Türkiyə şirkəti silah satışından 62 faizlik artım əldə edib

2021-ci ildə dünyada 100 ən böyük silah və hərbi xidmət şirkətinin satışı 592 milyard dollara çatıb. Bu, 2020-ci illə müqayisədə 1.9 faiz artım deməkdir.

Hürriyyət.az xəbər verir ki, dekabrın 5-də Stokholm Beynəlxalq Sülh Araşdırmaları İnstitutu (SIPRI) bu haqda hesabat yayıb.

Artıq yeddinci ildir dünyada silah satışı ardıcıl yüksəlir. 2020-21-ci illərdə artım 2019-20-ci illərdən (1.1 faiz) yuxarı olsa da, Covid-19 pandemiyasına qədərki dörd ilin ortalama göstəricisindən (3.7 faiz) aşağıdır.

Təchizat, sanksiyalar

Pandemiyanın 2021-ci ildə təchizat zəncirində yaratdığı problemlər silah industriyasından da yan keçməyib.

"Davamlı təchizat problemləri olmasaydı, 2021-ci ildə silah satışında daha böyük artım baş verərdi. Həm böyük, həm də kiçik şirkətlər il ərzində satışlarının təsirləndirini deyiblər. Airbus, General Dynamics kimi şirkətlər işçi çatışmazlığı ilə üzləşib", - SIPRI-də Hərbi xərclər və silah istehsalı proqramının direktoru Dr. Lusi Bero-Sudro (Dr Lucie B?raud-Sudreau) deyib.

Ukraynaya qarşı müharibə ilə əlaqədar Rusiya şirkətlərinin istehsalı artırması xəbərləri gəlsə də, onların yarımkeçiriciləri çətinliklə əldə etdiyi bildirilir. Həm də bu şirkətlər müharibəyə görə sanksiyalar altındadır. Məsələn, data çatışmazlığına görə ilk 100-lüyə daxil olmayan "Almaz-Antey" şirkəti silah ixracının bir hissəsi üçün ödənişləri ala bilmədiyini bildirib.

ABŞ, Avropa şirkətləri

Siyahıdakı 40 ABŞ şirkətinin 2021-ci ildə ümumi satışı 299 milyard dollar olub. Şimali Amerika 2020-ci illə müqayisədə silah satışında azalma baş verən yeganə regiondur. 0.8 faizlik azalma ötən il ABŞ iqtisadiyyatında yüksək inflyasiya ilə izah olunur.

2018-ci ildən bəri 100-lükdəki ilk 5 şirkət ABŞ-a məxsusdur.

İlk 100-lüyün 27 şirkətinin qərargahı Avropada yerləşir. Onların cəmi silah satışı 2020-ci illə müqayisədə 4.2 faiz artaraq 123 milyard dollara çatıb.

Hərbi aerokosmik sahə üzrə ixtisaslaşmış Avropa şirkətlərinin çoxu 2021-ci ildə təchizat zəncirində pozuntulardan dolayı itkilərlə üzləşdiklərini deyiblər.

109 milyard dollar

Ötən il Asiya və Okeaniyadan 21 şirkətin ümumi satışı 136 milyard dollar olub. Bu, 2020-ci ildəkindən 5.8 faiz

iz çoxdur.

Siyahıdakı səkkiz Çin şirkətinin ümumi satışı 6.3 faiz artaraq, 109 milyard dollar təşkil edib.

İlk yüzlükdə Rusiyanın altı şirkəti var, onlar 2020-ci ildəkindən cəmi 0.4 faiz çox, 17.8 milyard dollarlıq silah sata biliblər. Ümumilikdə ötən il Rusiyanın silah sənayesində durğunluq əlamətləri müşahidə olunub.

Türkiyənin 2 şirkətinin cəmi gəliri 3.4 milyard dollar olub

Ötən il Türkiyə, Ukrayna, Hindistan şirkətlərinin satış gəlirləri ümumi satışın 1 faizindən də azını təşkil edir.

İlk yüzlükdə Yaxın Şərqdən beş şirkət var və onların ötən il silah satışından ümumi gəliri 15 milyard dollar olub. Bu şirkətlər əsasən yüksək ixtisaslaşmış hərbi məhsullar buraxırlar. Onların gəlirinin 92 faizi hərbi sektordan qaynaqlanır.

Siyahıda 38-ci yerdə olan "Israel Aerospace Industries"-in satışı isə cəmi 1.9 faiz artıb. Siyahıdakı üç İsrail şirkətinin cəmi gəliri 11.6 milyard dollar olub ki, bu da 2020-ci ildəkindən 3.0 faiz çoxdur.

Elə Azərbaycanın da silahı əsasən İsraildən aldığı bildirilir.

Türkiyənin "Turkish Aerospace" şirkəti siyahıda 84-cüdür, silah satışında 62 faizlik artım qeydə alınıb.

"Turkish Aerospace" və ASELSAN (56-cı yerdədir) şirkətlərinin cəmi gəliri 3.4 milyard dollar təşkil edib.

Hazırladı: RƏŞAD

Əyləncə səhifəsi

Zelenski "İlin Adamı" elan edildi

"Financial Times" Ukrayna prezidentini Uinston Çörçillə müqayisə etdi

Britaniyanın "Financial Times" qəzeti Ukrayna prezidenti Vladimir Zelenskini "İlin Adamı" elan edib. "Fevral işğalından əvvəl bir çox ukraynalılar onun yüksək vəzifəyə gəlişi ilə barışa bilmir, "təlxək" və "həvəskar siyasətçi" hesab edirdilər. Lakin 44 yaşlı Zelenski inanılmaz liderliyi və dözümlülüüyü sayəsində tarixdə layiqli yerini tuta bildi", - nəşr yazır.

"Financial Times" qeyd edir ki, Ukraynanın Kiyevə hücumu dəf etməsi və Donbasda əks-hücum əməliyyatı keçirməsi bütün dünyanı heyərləndirib. "Ukrayna ordusu Rusiya qoşunlarının ələ keçirdiyi ərazilərin yarısını geri alıb və indi qışın gəlişi ilə Ukrayna hərbiçiləri Donbas və Krım daxil olmaqla, bütün işğal olunmuş əraziləri azad etmək üçün cənuba və şərqə doğru irəliləyir", - yazan nəşr bildirir ki, həm prezident olduğu dinc dövrdə, həm də müharibə zamanı olan çoxsaylı tənqidlərə baxmayaraq, Zelenski işğala müqavimət göstərmək üçün Qərb ölkələrini irəyara gətirə bilən əvəzsiz lider kimi özünü göstərib.

"Uinston Çörçill ölkəsini xilas etmək üçün radioda danışdığı kimi, Zelenski də sosial mediadan amansızcasına Qərbdən hərbi və maliyyə dəstəyi istəmək üçün istifadə edib, xalqın acınacaqlı vəziyyətini Avropa və ABŞ liderlərinə qarşı mənəvi təsir vasitəsinə çevirib.

Zelenski həm də Rusiyanın təcavüzünə qarşı mübarizədə Ukrayna xalqının cəsarət və dözümlülüynün təcəssümü oldu. Məhz bu səbəblərə görə "Financial Times" Zelenskini "İlin Adamı" kimi tanıdı", - nəşr yazır.

Hazırladı: RƏŞAD

Təsisçi:

Sərdar Cəlaləv

Baş redaktor:

Vüqar Məmmədov

Tel: 070 333 22 85

012 496 98 93

E-mail: vuqar-mt@mail.ru

Dizayner:

Seymur Həsənov

"Hürriyyət" qəzetinin internet unvanı:

Hürriyyət.az

E-mail: hurriyyet@mail.ru

Tiraj: 2500

Redaksiyanın ünvanı:

AZ 1008, Bakı, akademik Ələşrəf Əlizadə küçəsi, 31

Telefonlar: 496-10-72; 496-08-35

Lisenzianın qeydiyyat nömrəsi: V 165

Müəlliflərin mövqeyi ilə redaksiyanın mövqeyi üst-üstə düşməyə bilər.

Əlyazmalar geri qaytarılmır.

Redaksiyanın kompüter mərkəzində yığılıb səhifələrin və "Futbol+ servis" mətbəəsində çap edilib.

Bu işarə altında dərc olunan yazılar reklam xarakterlidir.

Qəzet 1991-ci ildən çıxır.

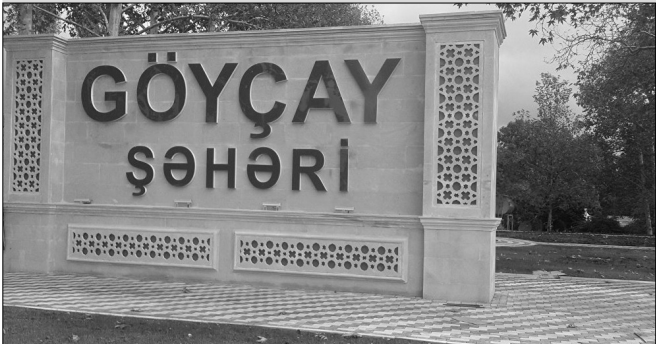
“Nə qədər ki, Bələdiyyə sədriyəm, sizə torpaq verməyəcəm”

Göyçay rayon sakinləri pay torpaqlarının ədalətli bölünmədiyini iddia edirlər...

Göyçay rayonu, Ulaşlı-Şıxlı kənd sakinləri olan İsmayilovlar ailəsi tərəfindən “Hürriyyət”in redaksiyasına şikayət məktubu daxil olub. Qəzetimiz vasitəsilə Prezident İlham Əliyevə müraciət edən sakinlərin məktubunu olduğu kimi dərc edirik:

“Cənab Prezident!

Yazaraq bildirmək istəyirəm ki, torpaq islahatı zamanı bizim ailəyə 1,97 ha torpaq sahəsi verilmişdir. Lakin verilən gündən etibarən cəmi 0,40 ha hissəsi mövcud olan torpaq sahəsinin qalan 1,57 ha hissəsi çayın uçuğun tərəfindən ayrıldığı üçün, həmin ərazi uçaraq yarasız hala düşmüşdür. Halbuki “Torpaq islahatı haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununun 5-ci maddəsində “ərazinin təbii-coğrafi şəraitinin, əhalinin sıxlığının, torpaqdan istifadənin yerli xüsusiyyətlərinin, torpaqların keyfiyyətinin nəzərə alınması” torpaq islahatının aparılması şərtlərindəndir.

Haqqımız olan 1.57 ha itmiş torpaq sahəsinin bərpa olunması üçün dəfələrlə aidiyyəti qurumlara müraciət etsək də, şikayətimiz təmin olunmamışdır. Tələbimizin təmin olunmamasının səbəbi olaraq bildirirlər ki, “ehtiyatda istədiyiniz qədər torpağımız yoxdur”.

Halbuki, torpaq islahatından da öncə yaşadığımız evin yaxınlığında mərhum valideynlərimizin yardımçı təsərrüfat kimi istifadə etdiyi 2.55 ha torpaqdan bizim payımıza düşən qədərini uçan 1.57 ha ilə əvəz edilməsi üçün müraciət etsək də, bu tələbimiz də təmin edilməmişdir. 2007-ci ildə isə qeyd etdiyim torpaq sahəsinin 1.10 ha hissəsi yaşadığımız kənd sakininə pay torpağı qismində verilmişdir. Həmin şəxs də öz növbəsində özünə ayrılaraq pay torpağını Ucar rayon sakininə satmışdır. Bundan sonra Ucar rayon sakinini aldıq. 1.10 ha torpaq sahəsindən əlavə olaraq 0.60 ha ərazini qanunsuz şəkildə zəbt etmişdir. Biz bununla bağlı dərhal aidiyyəti orqanlara və yerli bələdiyyəyə öz etirazımızı bildirsək də, yenə şikayətimizə qərəzli yanaşılaraq, birtərəfli mövqe tutulmuşdur.

Cənab Prezident!

4 il öncə həmkəndlimiz İsmayilov Rəvan Elnur oğlu iki baş inəyini həmin torpaq sahəmizdə otarmaq üçün icazə istəmişdir. O ilin yazında biz həmin torpaq sahəsində əkinçilik işlərinə hazırlıq görmək istədikdə, sturukturların birində mühafizəçi işləyən İsmayilov Rəvan Elnur oğlu bizi təhdid etdi, ölümlə hədələdi. Hətta idarə etdiyi avtomobilini üzərimizə sürərək bizi öldürməyə cəhd eləmişdi. “Bu torpaq mənimdir, sizlərdən kimsə buraya addım atarsa, onu qanına qəltan edərdim. Mən heç kimdən qorxmuram. Mənim arxamda böyük bir ordu dayanıb, işlədiyim idarəyə sizin dişiniz batmaz”, - deməklə, mühafizəçisi işlədiyi idarənin adından sui-istifadə edərək, bu qurumu özünə sipər tutmaqdadır.

Rəvan İsmayilovun mərhum atası Elnurun hesabına vəzifəyə gələn kənd bələdiyyəsinin sədri Zamiq İbrahimov “Nə qədər ki, Bələdiyyə sədri mənam, sizə torpaq verməyəcəm, bu torpağı Rəvanın olması üçün əlimdən gələni edəcəyəm”, - deyir.

Cənab Prezident!

Sizdən çox xahiş edirik, bu işdə əlbir olan vəzifəli şəxslər barəsində ciddi tədbir görsəniz və uzun illərdən sonra olsa belə, haqqımız olan mülkiyyət hüququmuzun tanınmasına köməklik göstərsəniz. Sizə ailəmiz adından öz dərin təşəkkürümüzü bildiririk.

Jalə FAMILQIZI

Redaksiyadan: Qarşı tərəfin mövqeyini dərc etməyə hazırıq.

ELAN

Bakı şəhərində 10 - TM - 244 dövlət nömrə nişanlı avtomobilin nömrəsi düşərək itmişdir. Tapan şəxs(lər)dən xahiş olunur ki, bu nömrə ilə əlaqə saxlasınlar: +994 50 342 88 76. Nömrəni təqdim edən şəxsi mükafat gözləyir.

“Adamı mənəvi cəhətdən öldürürlər”

“Lirik mahnıların kraliçası”, tanınmış bəstəkar Ətiqə Ələkbərova həkimlərdən narazıdır

İçəri şəhər sakinini, bəstəkar Ələkbərova Ətiqə Sadıx qızı tərəfindən “Hürriyyət” qəzetinin redaksiyasına şikayət məktubu daxil olub.

Qeyd edək ki, Ə.Ələkbərova 200-dən çox mahnının müəllifidir. Onun yaradıcılığında Flora Kərimova, İlhamə Quliyeva, Mətanət İsgəndərli, Sevda Eyvazova və bir çox müğənnilər bəhrələnilər. Ətiqə xanımı vaxtilə “lirik mahnıların kraliçası” adlandırınırdılar. Xanım II qrup əlildir. Səhhətilə bağlı problemləri çoxdur. Hal-hazırda bir sıra xəstəliklərdən əziyyət çəkir və səhhəti ağırdır.

Ətiqə Ələkbərova müraciət etdiyi xəstəxanadan narazıdır. Onun sözlərinə görə, 31 oktyabrda səhhəti pisləşdiyi üçün Əjdər Məlikov adına 6 saylı Birləşmiş Şəhər Xəstəxanasına müraciət etsə də, faydası olmayıb: “Orada mənim xəstəliklərimlə bağlı dərdimə dərman etmədilər. Məlikov adına 6 saylı Birləşmiş Şəhər Xəstəxanasının baş həkimi Bella İbrahimovanın nədənsə məni görəndə gözü yoxdur. Pul da təklif etməmişəm, götürməyib, halbuki, eşitməşəm başqalarından artıqlamasıyla pul götürür. Hər halda, Şöhrət ordenli baş həkimin mənimlə olan problemini mən bilmirəm, bəlkə siz öyrənib mənə deyəsiniz”.

Ə.Ələkbərova iddia edir ki, Bella İbrahimova onu himayə edən vəzifəli şəxslərə arxalanır: “Şöhrət ordeninə layiq olan əsl həkimlər qiraqda qalıb. Bella İbrahimova TƏBİB-ə, yaxud da başqa vəzifəli şəxslərə arxayındır ki, belə haqq-sızlıqlar və qanunsuzluq edir. O, sanki xəstəxananı özəlləşdirib. 16 gün məcburən şəraitətsiz xəstəxanada qaldım, bu müddətdə yalnız soyuq su ilə yuyunurdum. Axırda qərar verdim ki, burda ölməkdənsə, gedim evimdə ölüm.

16 günün içində bir dəfə də olsun başımı aparata salmadılar. Oranın həkimlərinin hər birindən narazıyam. Mən indi başa düşürəm ki, pandemiya dövründən bu günə kimi insanlar niyə həkimlərdən qorxurlar. Çünki, həqiqətdən də

adamı mənəvi cəhətdən öldürürlər. Evimə gəldikdən sonra başqa bir xəstəliyimin də olduğunu öyrəndim. Soyuq suyun fəsadı artıq baş vermişdi. Övvəllər mən “Kirov Medical Academy”-də müalicə alırdım. Artıq gördüm, bu təzə düçar olduğum xəstəliklə bacarmıram, zəng vurdum Nihal xanıma, problemimi dedim. Hihal xanım mənə deyir ki, bu ginekoloji problemdir. Anladım ki, başı çıxmır, ya da məni başından edir.

Məhəl qoymayaraq uroloqa üz tutdum. Bu xəstəliyi azda olsa düzəldə bildik. Səhhətim düzəlmir axı, xəstəliyim bir dənə deyil ki. Axırda 10 saylı poliklinikada çalışan terapevt Səkinə xanıma müraciət etdim. Gözəl, vicdanlı həkim Səkinə xanım məni müalicə etməyə başladı. Bəlkə də bu həkim olmasaydı, mən çoxdan ölmüşdüm. Xəstəxanada yatmadan məni müalicə etdi və beynim açıldı, nəfəs ala bildim. 10 gün Səkinə xanımın yazdığı iynə-dərmanı elədim, bir sözlə 16 gün orda qalmaqla ölümə yaxınlaşmışam.

10 nömrəli poliklinikanın həkimi Aygün xanıma zəng vurdum ki, mən ələcsiz vəziyyətdəyəm, Səkinə həkimə də dedim, onlar mənə “xəstəxanada yatmalısən” deyirlər. Mən gedib şəraitətsiz xəstəxanada öləcəm, vallah öləcəm. Orada məni baxımsızlıqdan öldürəcəklər. Mənə kömək edin, səsimi eşitsinlər. Baxımsızlıqdan və savadsız həkimlərin əlində ölmək istəmirəm”.

“Tibbi Ərazi Bölmələrini İdarəetmə Birliyi” publik hüquqi şəxsin (TƏBİB) ictimaiyyətlə əlaqələr və tədbirlər şöbəsinə müdir Zamiq Ədilovayla əlaqə saxlamağa çalışsaq da, zəngimiz cavabsız qaldı.

Ə.Məlikov adına 6 saylı Birləşmiş Şəhər Xəstəxanasının baş həkimi Bella İbrahimova ilə də əlaqə yaraqla bilmədik.

Mövzunu diqqətdə saxlayacağıq.

Jalə FAMILQIZI

Gəncənin "Fil qulağı"nda yatan rəhbərliyi

Bilindi ki, bir neçə gün əvvəl Gəncə Şəhər İcra Hakimiyyətinin vəzifəli şəxsi Sənan Məhərrəmov bir çox şəxslərə qarşı dələduzluq edərək yoxa çıxıb. Əldə etdiyimiz yeni faktlara görə, Sənan Məhərrəmov baş nazir Əli Əsədovun imzası ilə saxta sənəd hazırlayaraq şəxslərə göstər-məklə, bu işdə şəhər rəhbərliyinin də əlinin olduğunu bildirməklə külli miqdarda pul yığıb.

Artıq 30-dan artıq şəxsin aidiyyəti qurumlara şikayəti daxil olub. Aralarında qazi və müharibə iştirakçıların da olduğu bir çox şəxslərdən bir milyon manatdan artıq vəsait yığıldığı ehtimal olunur.

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASININ NAZİRLƏR KABİNETİ		
Azərbaycan Respublikasının Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi və Azərbaycan Respublikasının Mənzil İnşaatı Dövlət Agentliyi (MİDA) tərəfindən Azərbaycan Respublikası vətəndaşlarının mənzil şəraitinin və sosial vəziyyətinin yaxşılaşdırılması məqsədilə Gəncə şəhəri üzrə mənzillə təmin ediləcək sakinlərin siyahısı		
Sıra №-li	Ad, soyad, ata adı	Otaqların sayı
1.	Abbasova Aytəkin Məhərrəmov qızı	1
2.	Abdullayev Həbib Fəxrəddin oğlu	1
3.	Ağayeva Nigar Cəmil qızı	1
4.	Axundov Ceyhun Ağasaf oğlu	1
5.	Bəxtiyarova Nəziyə Səfiyə qızı	1
6.	Bayramov Ələməddin Hüseyn oğlu	1
7.	Baxiyarova Təhmimə Vahid qızı	2
8.	Cəfərov Seymur Nəzirov oğlu	2
9.	Cəfərov Səməd Cəfərrəz oğlu	2
10.	Dadaşova Gülnar Ağabəy qızı	2
11.	Əhmədov Elçin Afi oğlu	2
12.	Əhmədov Rəşad Əhməd oğlu	2
13.	Əhmədov Rəşad Əhməd oğlu	2
14.	Əliyev Əbdul Səmid oğlu	2
15.	Əliyev Vüqar Nəzir oğlu	2
16.	Əliyev Zeynə Kərim qızı	2
17.	Əliyeva Ləilə Ağasaf qızı	2
18.	İsgəndərova Səvinc Afi qızı	2
19.	Sarıyev Səbuhi Afi oğlu	2
20.	Əhmədova Aygün İsmayil qızı	3
21.	Əhmədova Aynurə Nəzirov qızı	3
22.	Əliyeva Rəhmət Cəmil qızı	3
23.	Hacıyev Qurban Həsən oğlu	3
24.	Hacıyeva İsmayil Hüseyn qızı	3
25.	Həsənova Aygün Zeynəddin qızı	3
26.	Həsənova Səvinc Əhməd qızı	3
27.	Həsənov Səmid Rəşad oğlu	3
28.	İsmayilova Səhraz Nəzirov qızı	3
29.	Kərimova Əhməd Həsən oğlu	3
30.	Hüseyniyev Rəşad Nəzirov oğlu	3
31.	Hüseynli Elçin Nəzirov oğlu	3
32.	Hüseynov Nəzirov İsmayil oğlu	3
33.	Hüseynov Rəşad Talib oğlu	3

Maraqlısı budur ki, nu proses artıq iki ilə yaxındır ki, davam edirdi. Bəs görəsən, bu iki ildə Azərbaycanın ikinci böyük şəhərini idarə edən Niya-zı Bayramov və müavinləri “fil qula-

34.	Hüseynov Zəmir Talib oğlu	3
35.	Hüseynova Səvinc Hidayət qızı	3
36.	Hüseynova Səvinc Rəhmət qızı	3
37.	Kəlimova Ümüd Səmid oğlu	3
38.	Kəlimova Həsənə Həsən qızı	3
39.	Kəlimova Gülnar Səkar qızı	3
40.	Kəlimova Gülnar Nəzirov qızı	3
41.	Kəlimova Rəşad Afi qızı	3
42.	Kəlimova Kamalə Cəmil qızı	3
43.	İsmayilova Aytəkin Afi qızı	3
44.	İsmayilova Gülnar Nəzirov qızı	3
45.	İsmayilova Əhməd Əhməd oğlu	3
46.	İsmayilova Arzu Cəfərrəz qızı	3
47.	İsgəndərova Gülnar Fəridə qızı	3
48.	İsmayilov Fərid Nəzirov oğlu	3
49.	Kəlimayev Zəmir Əhməd oğlu	3
50.	Məmmədov Aytəkin Afi qızı	3
51.	Kəlimova Aytəkin Afi qızı	3
52.	Məmmədov Fərid Fərid oğlu	3
53.	Məmmədova Səvinc Əhməd qızı	3
54.	İsmayilova Əhməd Zəmir qızı	3
55.	Məmmədov Cəfərrəz Əhməd oğlu	3
56.	Quliyev Ümüd Əhməd oğlu	3
57.	Səlimov Tuncay Məhərrəmov oğlu	3
58.	Nəzirov Cəfərrəz Əhməd oğlu	3
59.	Qarayev Vüsal Əhməd oğlu	3
60.	Qasımov Səbuhi Nəzirov oğlu	3
61.	Qasımov Nəzirov İsmayil oğlu	3
62.	Qurbanova Aytəkin Rəşad qızı	3
63.	Xəliyev Zülfüqar Əhməd oğlu	3
64.	Vəliyev Əhməd Əhməd oğlu	3
65.	Vəliyev Rəşad Əhməd oğlu	3
66.	Muradov Xəlil Əhməd oğlu	3
67.	Vəliyev Xəyir Əhməd oğlu	3
68.	Xəlilova Gülnar Əhməd qızı	3
69.	Kəlimova Aytəkin Əhməd qızı	3
70.	Baqir Vüsal Baqir oğlu	4
71.	Baqir Kamal Vəli oğlu	4
72.	Kəlimayev Əhməd Əhməd oğlu	4
73.	Kəlimova Nəzirov Afi qızı	4
74.	Kəlimova Tuncay Səkar qızı	4
75.	Kəlimova Fərid Nəzirov oğlu	4
76.	Məmmədov Sənan Əhməd oğlu	4
77.	Məmmədov Nəzirov Şöhrət oğlu	4

ğı”ndamı yatıblar, yoxsa həqiqətdəni baş verənlərdə onların da əli olub?..

Qarşı tərəfin də mövqeyini dinləməyə hazırıq.

“Hürriyyət”

Qələbə ilə bitən islam inqilabı alovlananda, İraqla qanlı toqquşmalar baş verəndə mübarizənin birinci cərgəsində azərbaycanlılar gərdildilər. Həmişəki kimi, bu dəfə də bizim millətin qurbanlarının sayı-hesabı bilinmədi. Hamı gözləyirdi ki, hakimiyyətə yiyələnmiş ayətullahlar azərbaycanlıların xəcalətindən çıxacaq, ermənilər üçün elədiklərinin mindən birini öz din qardaşları üçün edərlər. Rəhmətlik Sürs Təbrizlinin etdiyi xəbərdarlıqlar isə düz çıxdı. Onun sözlərini olduğu kimi verirəm: “Farsın ən böyük düşməni türkdür, şiəlik isə ona bəd niyyətlərini gizlətmək üçün lazımdır. Geci-tezi var, fars şovinistlərinin iblis maskası cırılacaq, bax, onda oyanmış xalq onların əmmamələrini boğazlarına salıb dar ağacının altına sürüyəcək”.

...İranın dövlət rəhbərləri müsəlmanlara qənim kəsilmiş uşaq, qadın qatillərini, məscidləri, məhərabları təhqir edən, məzarları dağıdan vələdüzinləri bağrılarına basanda Sürsun sözlərinin doğruluğu belli oldu. İllər boyu Heydər Əliyevi hər yerdə odlulu çıxışları ilə müdafiə edən Sürs Ramiz Mehdiyevin də səmimiyyətinə heç vaxt inanmadığını gizlətmirdi. Bu da ona bəla başa gəldi. Ramiz müəllimin çaldığı ilə oynayan YAP “furerləri” əmri yerinə yetirib Sürsu yaratdığı partiyadan çıxartdılar. Sonra da ya vələlədən, ya zəlzələdən Sürs birdəfəlik susduruldu. Mən onun öz əməli ilə vəfat etməsinə qətiyyətlə inanmıram. Amma rəhmətliyin bir sözü də düz çıxdı, “Ramiz Mehdiyevlə bacarmaq müşkülə dönəcək, o elə şəbəkə yaratmayıb ki, onu asanlıqla dağıtmaq olsun, birdə ki, arxasında Moskva durub”.

...Sağ olsun cənab Prezident, nəhayət bütün millətin nifrətini qazana bilmiş “boz kardinal” onun iradəsi ilə “taxtdan” salındı. Amma sevinmək tezdir, Moskvanın illər boyu ciddi-cəhdə yaratdığı “şər aparatı” xərcəng metastazı kimi dövlətin bütün əzalarını zəhərləyib. Adı “dərmanla” iş aşmayacaq, təcili cərrahin müdaxiləsi tələb olunur. Sadiq əlaltıları üçün cəzasızlıq mühitini yaradan Ramiz Mehdiyevin özü idi. 12 il ərzində Razim Məmmədov adlı bir subyekt Xətai rayonunun altını üstünə çevirdi. 12 il ərzində dərc olunmuş ifşəedici məqalələr cəm edilə böyük kitab alınar. Ramiz ağanın himayəsi altında olan bu başbəla icra başçısına güldən ağır söz deyilmədi, o yığdıqları ilə bir yana çəkildi. Hələ Elmira Axundovanın “epopeyası”... İxtiyar, söz sahibləri onun barədə məlumatlı deyilərlər?

Moskvanın Azərbaycanda yaratdığı “şər aparatı”

Onlar illər boyu ciddi-cəhdə xərcəng metastazı kimi dövlətin bütün əzalarını zəhərləyib...

Rəhmətlik Sürsun sözləri düz çıxdı: “Ramiz Mehdiyevlə bacarmaq müşkülə dönəcək, o elə şəbəkə yaratmayıb ki, onu asanlıqla dağıtmaq olsun, birdə ki, arxasında Moskva durub”

...Dəfələrlə yazmışam, ölkədə real hakimiyyət marodyorların əllərindədir. Mən marodyor sözünün mənasını ötən yazılarımda birində açmışdım. Əlavə bir şey öyrənmək istəyən YAP-ın aləmə məşhur alimnəması Aydın Mirzəzadəyə müraciət eləsin.

...Ölkə xarabazarlıq içində, həlak olanların kəfənləri hələ saralmayıb, belə əsnada bəni-Adəm nə qədər şərəfsiz olmalıdır ki, xaricilərin gəlib burada ovçuluq etmələrinə şərait yaratsın. Bu icazəni verib cibinə pul qoyan əbləhi oturdub əvvəl üzünə tüpürüb, sonra bu sözləri deyən yoxdur: “Ay namərd, dünya xəritəsində Azərbaycanı zərərinlə axtarsan, güclə taparsan. Bu torpağın olan-qalınının dollara niyə əcnəbiyə satırsan?” Bunları yazanda ədsidirəm ki, bizim şanlı-şövkətli generalın ovçuluq damarı qalxıb, indi görün Azərbaycanın təbiəti necə duruş gətirəcək. Erməni Xankəndində kefe baxır, biz də burada əcnəbiləri buraxmışıq qoruqlara, əliniz cibi-

nizdə olsun, nə qədər istəyirsiniz quş da, heyvan da vurun, qırın. Bu rəzalet görün nə vaxtdan davam edir. Nə danışan var, nə tədbir görən. Özlərini bu xalqın nağdı-nisyəsi sayan qələm bəhəddarlarının cıncırı çıxırmır.

Nələrində lazımdır, əksəriyyəti rahat çörək qazanmağın təhərini tapıb. İlham Rəhimli kimi, kişi məşallah dörd-ələm əlindən əriyib çöpə dönüb, indi də iki nadirəlvücut zatla viran qalmış Şuşanın küçələrində gəzir, əl-qol oynada-oynada biz rəiyyətə vətənpərvərlik dərsi vermək istəyir. Vallah utanıram, billah xəcalət çəkirəm, axı ay İlham ağa, gəlsənə bir dəfə mərdi-mərdanə Şuşanı bu günə qoyanlardan ikicə kəlmə deyib bir-bir adları çəkəsiniz. İndi erməniyi söyməyə nə var? Səhər yox olub, zi-yarətgahlarımız murdarlanıb, nə qədər insan qırılıb, o məşum günlərdə ölkədə “atamanlıq” etmiş əyalet “furerlərinin” adları çəkilir. Axı Şuşanı düşməne bunlar vermişdilər!

İlham ağa deyə bilər ki, o si-

yasətə qarışmır. Bəs telekanallarda göstərilən psevdotarihi təməşalara, başdan-ayağa xaltura olan verilişlərə sözünüz nədir? Bu ki, sizin şahədir, niyə dillənmirsiniz?

Bu yaxınlarda televizorda “Ölülər” təməşasına baxdım. Başımdan tüstü çıxdı, imkan olsaydı bütün xalqın qabağında klassik irsimizə nadancasına toy tutan belə rejissorlara də-yərdim, əlinizdən heç nə gəlmir, dahilərimizi gorbəgər elə-məyin. İndiyə kimi layiqi olma-dığınız fəxri adları üzünüze si-pər kimi tutub əlinizdən gələnə beş qaba çəkmişiniz. Yaradıcılıqda sizlər üçün örnək məslək və əqidəsindən dönməyərək ölümə gedənlər yox, millətin namuslu, günahsız övladlarını keçi qiymətinə “Enkevedəyə” satıb, sonra da xalqa böyük sə-nətkar, vətən fədaisi kimi sıri-nan ordenli manqurtlardır. Ürə-yimizi ağrıdan odur ki, müstəqil-

lik dövründə də mədəni həyatımızda ötən əsrin 40-50-ci illərinin kəsafətli ab-havası yenə də hiss olunur. Ədəbiyyata gələn-lər artıq bilirlər ki, iqtidardan hər cürə ənam, fəxri ad, ev-eşik almaq üçün kimlərin qarşısında əmrə müntəzir durub, kimlərin şərinə mədhnəmlər qoşmaq lazımdır.

Televizorda görürük, gəlib-gedənlərdən eşidirik, imkan olanda özümüz də bəzi yerlərə baş çəkirik, azad edilmiş ərazilərdə aparılan quruculuq işlərini vəsf etmək çətindir. İşləməyən yoxdur, hər yerdə həyat qayna-yır, texnikaya da söz ola bil-məz. Yurdlarına qayıdan insan-ların sevinclərinin həddi-hüdu-du yoxdur.

Bu tərəfdə də vampir mə-murların əməlləri üzə çıxanda

adamin əlləri qamçı yox, silah axtarır ki, bunlarla haqq-hesabı birdəfəlik çürütsün. Bir dəstə bu yanda gömrük sisteminin vayına oturub, bir neçəsi dövlət qoruqlarını zəbt edib, Ramiz Mehdiyevin bandasında olanlar sərvətləri qamarlayıb aradan çıxıblar və uzaqdan bizlərə boğma da çıxarırlar.

Yeni qalın yana-yana, mal-mülk, milyonlar əllərimizdə, özümüz üçün xıxır-xıxır yeyib-içəcəyik. Bir az artıq-əskik elə-siniz verəcəyik sizləri məhkə-məyə, ay haray, qoymayın biz-ləri təhqir edirlər. Bu sistem hə-ləlik bizim ixtiyarımızdadır. Bir-də ki, bizim üstümüzə gələn-lərin, qəzetlərdə, internetdə biz-ləri rüsvay edən-lərin aqibətini də görün, hamısı quru yerdə qalıb, dar ayaqda olsalar da iqtidarin özü onlara kömək əlini uzatmır. Nəticəni özünüz çıxarın!

Firuz HAŞIMOV

Eldar SABİROĞLU,
Sabiq millət vəkili

"Sağlığında qiymət verin insanlara!"

Azərbaycanın mərhum xalq şairi Cabir Novruzla bağlı xatirələrim məni dinc buraxmır...

Bilmirəm pisdi-yaxşıdı, qəribə bir xüsusiyyətə sahibəm. Hərdən dünyasını dəyişmiş dostlar, dərin hörmət bəslədiyim insanlar gəlib yadıma düşür. İnanın, aləmin dəyişir, unudulmayan görüşlər, yaddan çıxmayan şirin və kədərli söhbətlər kino lenti gözlərim önündə canlanır.

Arğısız keçmiş xatirələri, həm də yaman kövrəliyəm. Bu mənada iki gündür ki, Azərbaycanın xalq şairi Cabir Novruzla bağlı xatirələrim məni dinc buraxmır. Onunla münasibətlərim, yaxından tanışlığım deputat olduğumuz illərdən başlamışdı. Çox zərif ürəyə, geniş qəlbə, özgə dərdinə əlac edə bilməsə də, içinə salıb onunla yaşayan şəxsiyyət idi. Bəzən olurdu ki, MM-dən sonra çıxıb dəniz kənarına gedərdik.

Hər gün demək olar ki, imkansız adamlar az qala Milli Məclisin kəndərində dayanıb gündəlik çörək pulu üçün əl açardılar. O zaman vəziyyət cətin idi. Adamlar sanki Cabir müəllimə öyrəşmişdilər. Günlərin birində qapıdan çıxarkən 3 nəfər şairin üzünə necə şığıdısa, bir anlığa təəcüblə üzümə baxdı. Eldar, dedi, cibimdə xırda yoxdur. Ələcsiz əlini qoltuq cibinə salıb bir 50-lik çıxardı və qadınlardan birinə verdi, mən sənə inanıram, mağazalardan birində xırda layın və ədalətli bölüşdürün. Bu sözüne güldüm və dedim ki, Cabir müəllim, son cümlən lap zəhmətkeşlər qarşısında çıxışa bənzədi. Özü ağır günlər keçirdiyindən, başqasının dərdini gözəl duyur və imkan daxilində köməyini əsirgəməzdi.

Mən onu belə tanıdım. Mərdlik, xeyirxahlıq, ədalətlik prinsipləri onun təbiətindən gəlirdi. İnsanlara yalnız və yalnız gözəl günlər, işıqlı həyat arzuları ilə yaşayardı. Görünür, çəkdiyi kədər və qüssəli həyat, üç oğul bala-sını çox gənc ikən itirən atanı başqa kədərləri də özünün kimi qəbul etməyə sövq etmişdir. Oğlunun biri avtoqəza nəticəsində həlak olmuş, ikisi isə ürək infarktıdan vəfat etmişlər.

5 il bərabər bir yerdə siyasət apardırıq, mən görmədim ki, kiminsə qəlbinə dəyəcək bir hərəkət etsin. Lakin kiçik oğlunun yas mərasiminə təkam-seyrək yazıçı-şairlərin gəlişini görəndə məni dəhşət bürüdü. Hərəkət 3 metr kəfənlə bu dünyadan gedəcək. Odur ki, "SAĞLIĞINDA QIYMƏT VERİN İNSANLARA!!!"

ADP hakimiyyətə çağırış etdi

Dünən ADP İdarə Heyətinin ölkə və regionda baş verən ictimai-siyasi vəziyyətə dair növbəti toplantısı keçirilib.

Partiyanın mətbuat xidmətindən "Hürriyyət"ə verilən məlumata əsasən, Rusiya ilə Ukrayna arasında davam edən qanlı müharibəyə diqqət çəkən partiya rəsmiləri bu təcavüzkar müharibənin artıq öz çərçivəsindən kənara çıxmasından, hər iki tərəfdən saysız qurbanlar verilməsindən, müharibə fəsadlarının dünyanın nizamını pozmasından bir daha narahat olduğunu bildirib.

İdarə Heyəti dünya güclərini, nüfuzlu beynəlxalq təşkilatları Putin Rusiyasının suveren bir ölkəyə qarşı başladığı işğalçı, təcavüzkar müharibəyə son qoymaq üçün bütün səylərini birləşdirməyə, nəinki Ukraynanın dinc əhalisini, hətta öz xalqını belə qırğına sürükləməkdən geri durmayan Putini beynəlxalq məhkəmə qarşısına çıxartmaq istiqamətində ciddi addımlar atmağa, eyni zamanda təcavüzkar ölkə olan Rusiyaya silah və digər hərbi vasitələrlə yardım edən ölkələrə sanksiyalar tətbiq etməyə çağırıb.

İdarə Heyəti qonşu İranda başlayan və iki aydan artıqdır ki şiddətli şəkildə davam edən xalq narazılıqlarının nəticəsi olaraq İran hakimiyyətinin bu narazılıqların, kütləvi etirazların onun çöküşünə gətirib çıxara biləcəyindən ehtiyatlanaraq ölkənin güc strukturunun bir qanadı olan "əxlaq polisi"nin ləğv edilməsi barədə qərarını təqdir edib və İran rəsmilərini təkcə bu addımla kifayətlənməməyə, ölkə ərazisində yaşayan, yaşadığı sürəcdə molla rejiminin et-

"Laçın dəhlizində sərhəd-keçid məntəqəsi yaradılmalıdır"

nik ayrı-seçkilik siyasətinin qurbanı olan xalqların hüquq və azadlıqlarına, milli, mədəni hüquqlarına hörmətə yanaşmağa, xüsusilə İranda yaşayan soydaşlarımıza qarşı yürütdüyü assimilyasiya siyasətinə son qoymağa çağırıb.

İdarə Heyəti son günlər Rusiya sülhməramlılarının müvəqqəti nəzarət etdiyi ərazilərdə yerləşən qeyri-qanuni erməni silahlı birləşmələri tərəfindən ərazilərimizin atəşə tutulması faktından narahatlığını bildirib və hakimiyyəti bu separatçı qüvvələrə qarşı ciddi tədbirlər almağa, ordu hissələrini bu tipli təxribatçı halların qarşısını almaq üçün hərəkətə keçməyə, sülh missiyasını yerinə yetirmək əvəzinə erməni silahlı birləşmələrini bu və ya digər formada dəstəkləyib, onla-

rın mənfur niyyətlərinin reallaşdırılması üçün zəmin yaratmaqda davam edən sülhməramlıların davranışlarına siyasi qiymət verməyə çağırıb.

İdarə Heyəti son vaxtlar ABŞ-ın Azərbaycan və Ermənistan arasında sülh danışıqlarının üçüncü ölkənin iştirakı olmadan aparılmasının və ikitərəfli razılığın əldə edilməsinin vacibliyini gündəmə gətirməsini təqdir edib, eyni zamanda ABŞ-ın ATƏT-də olan səfirinin Ermənistanın təşəbbüsü əsasında Ermənistan-Azərbaycan sərhədlərinə ATƏT-in müşahidə missiyasının göndərilməsinə bağlı açıqlamasını qətiyyətlə pisləyib və bu addımın Azərbaycanın rəyi olmadan reallaşma cəhdlərini qeyri-mümkün hesab edib.

İdarə Heyəti ötən həftə Qa-

rabağda məskunlaşmış rusiya sülhməramlılarının Azərbaycan ərazisinə 14 nəfər xarici ölkə vətəndaşını buraxması faktına da diqqət çəkib. Həmin şəxslərin İran vətəndaşları olması, Xankəndində olan separatçı qrup üzvlərinə hərbi təlimlər keçməsi faktına diqqət çəkən toplantı iştirakçıları, qonşu İran dövlətini həmin şəxslərin Azərbaycan ərazisinə hansı məqsədlə keçmələri barədə izahat verməyə çağırıb. İdarə Heyəti eyni zamanda rusiya sülhməramlılarının mandatına zidd olan bu tipli hərəkətlərinin qarşısını almaq üçün Azərbaycan hökumətinin vaxt itirmədən Laçın dəhlizində sərhəd-keçid məntəqəsinin yaratmasının vacibliyini bildirib.

İdarə Heyəti Ukraynada yaşayan ikinci Qrabağ savaşının iştirakçısı Misir Qasimovun Ukraynanın sosial şəbəkələrində İrəvanın qədim Azərbaycan torpağı olduğunu dilə gətirmə səbəbindən orada yaşayan erməni vətəndaşı tərəfindən məhkəməyə verilməsi faktına və Ukrayna məhkəmə orqanında qaldırılan qurama iddianın aylardan bəri gündəmdə saxlanması ciddi narahat olduğunu bildirib və ölkəmizin müvafiq dövlət orqanlarının, adı çəkilən ölkədə akkreditasiya olunmuş səfirliyimizi soydaşımızın taleyi ilə maraqlanmağa, onun hüquq və azadlıqlarının təmin olunması istiqamətində əməli addımlar atmağa çağırıb.

Hazırladı: KƏNAN

Sabiq nazirin məhkəməsində Zeynəb Xanlarovanın qohumu dindirildi

Dünən Bakı Ağır Cinayətlər Məhkəməsində sabiq əmək və əhalinin sosial müdafiəsi naziri Səlim Müslimovun cinayət işi üzrə məhkəmə iclasında şahid qismində nazirliyin daxili nəzarət şöbəsinin keçmiş müdür müavini Nizami Xanlarov ifadə verib.

Hakim Faiq Qəniyevin sədrliyi ilə keçirilən prosesdə şahid deyib ki, işlədiyi müddət ərzində hər il plan üzrə nazirliyin şöbə və müəssisələrində yoxlamalar aparılıb:

"İdarə və müəssisələrdə aşkar olunan nöqsanlara görə protokollar tərtib olunurdu. Nöqsanlar aşkarlanan şöbə və müəssisə müdirləri özləri mənə müraciət edərək nöqsanların aradan qaldırılması üçün pul təklif edirdilər. Mən də aldığımdan həmin pulları şöbəmizin keçmiş müdiri Soltan Hacıyevə onun otağında vermişəm".

Tərəflərin suallarını cavablandıraraq şahid bildirib ki, tərəflərdən kiminsə pulunu geri qaytarılması halları baş verməyib: "Kimdən nə qədər pul alınıb, ümumi məbləğ nə qədər də olması barədə yadımda heç nə qalmayıb. Nazirlikdən çıxandan sonra işsiz qaldım. Buna görə də stress keçirdim, mən-

də yaddaş pozğunluğu yaranıb".

N.Xanlarov ibtidai istintaq zamanı verdiyi ifadəsini təsdiqləyib, orada alınan rüşvətlə bağlı göstərdiklərinin düzgün yazıldığını söyləyib. Daha sonra şahid qismində ifadə verən Rəsim Qocayev dindirilib. O, tikinti şirkətində kommunal xidmətlər üzrə rəhbər olduğunu qeyd edib: "Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi tərəfindən şəhid ailələrinə ev tikilməsi üçün 4 milyon 577 min manat pul bizim şirkətin balansına köçürüldü. Mənzillərin satılması işinə daha çox

keçmiş deputat Rafael Cəbraylov və qardaşı Elşən Cəbraylov nəzarət edirdi".

Prosesdə şahid qismində Namiq Məmmədov da ifadə verib. O bildirib ki, rəhbəri olduğu şirkət tenderin qalibi olub, daha sonra tikinti işlərinə başlayıb: "Ağstafa, Kürdəmir rayonlarında 22 evin tikintisinə nəzarət etmişəm". Şahid Şakir İsmayilov qeyd edib ki, tikilən 5 evə görə Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyinin nümayəndəsi Natiq Əzizova onun otağında 5 min manat pul verib. Şahid Namiq Şəmiyevin sözlərinə görə, qardaşı Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi yanında Dövlət Sosial Müdafiə Fondunun Şəki rayonu üzrə müdür müavini işləyib. O söyləyib ki, nazirliyin keçmiş Aparat rəhbəri Əjdər Cəbiyev qardaşından 115 min manat alıb: "Qardaşım ilk dəfə Əjdər Cəbiyevə 40 min manatı mən olmadan verib. Daha sonra 40 min və 35 min manatı mənimlə bir yerdə təqdim etdi. Qardaşım borca düşdü. Bundan sonra pis xəstəlik tapdı və dünyasını dəyişdi. Mən Səlim Müslimovun yanına şikayət etmək istəyəndə Əjdər dedi ki, narahat olmayın pulunuzu qaytaracağam".

Məhkəmənin növbəti iclası dekabrın 12-nə təyin edilib.

Azərbaycan Respublikasının Medianın İnkişafı Agentliyi

Azərbaycan Respublikasının dünya birliyinə integrasiyası, region ölkələri və digər dövlətlərlə, beynəlxalq təşkilatlarla əməkdaşlığının inkişaf etdirilməsi

Rusiya dövlət mediası İranla bağlı danışqların açıq-aşkar iflasa uğramasını istehza ilə qarşılayıb. Əlbəttə, Moskvanın real gündəminin nə olduğunu anlamaq həmişə asan deyil. Lakin deyəsən, Kreml demək olar ki, tam uğursuzluğa uğramış kimi görünən İran-ABŞ nüvə razılaşması danışqlarından məmnundur. Təsadüfi deyil ki, bu həftə Rusiya da İran nümayəndə heyətini qəbul edir...

On il əvvəl Obama administrasiyası iş başına gələndə Vaşinqtonda köhnə xarici siyasət kursunu tənqid edənlər və "realist" dairələr ABŞ-ın Rusiya və İranla əməkdaşlığını dəstəkləyirdilər. Bu kontingent hesab edirdi ki, ABŞ İran və Rusiyanın səlahiyyətlərini gücləndirmək istiqamətində işləmək üçün siyasətini İsrail, Səudiyyə Ərəbistanı və Yaxın Şərqdəki digərləri ilə tərəfdaşlıqdan uzaqlaşdırmalıdır. Bəziləri düşündü ki, "Tehranla razılaşma" İrana nüvə bombası üçün yol açmağa kömək edərdi. Baxmayaraq ki, bu razılaşma İranın guya, bu bombanı on il və ya daha çox təxirə salması üçün nəzərdə tutulmuşdu.

Razılaşmanın tərəfdarları ABŞ-İran gərginliyinin "İsrail lobbisi" ilə bağlı olduğuna inanan və İsraili tənqid edənlər idi. Əgər İran güclənə bilsəydi, bu, Yaxın Şərqi "sabitləşdirirdi", çünki "realist" nəzəriyyələrdə güc balansı həmişə vacibdir. Beləliklə, onların məqsədi ABŞ-ın avtoritar düşmənlərinə güc vermək və İranı gücləndirməklə İsraili tarazlaşdırmaq idi.

Trump administrasiyası İranla nüvə müqaviləsini pozduqdan və İran bütün Yaxın Şərqdə "pərdə arxası"ndan dirijorluq etdiyi özünün proksi müharibələrini dəstəklədikdən sonra ABŞ-İran əməkdaşlığı xətti tərəfdarlarının bütün ideyaları "qayalarla toqquşub" yerlə-yeksan oldu.

Sonra bu qərribə oyunun 2-ci pərdəsi gəldi. İran razılaşmasını təmin edən və sonra onu parçalayan ABŞ diplomatik olaraq təcrid olundu. Ancaq Rusiyanın öz planı var idi. Moskva 2014-2015-ci illərdəki döyüşlərdə Suriyaya müdaxilə etdikdən və Ukraynanın bəzi hissələrini və Krimı işğal

regional qruplarla işləmək istəyir. İndi İran hətta bu həftə Rusiyanın dəstəklədiyi KTMT parlament assambleyasında iştirak edir. Rusiya mediasının yazdığına görə, İran parlament nümayəndələrindən ibarət heyət Moskvaya rəsmi səfər edib və səfərin niyyəti KTMT-nin Parlament Assambleyasının 5 dekabr tarixli 15-ci iclasında müşahidəçi qismində iştirakdır. Eləcə də İran XİN-dən bu səpgidə verilən bəyanat da özünü çox gözəltməyib. Bəyanatda deyilir ki, İran Qərbin təzyiqi və təhdidləri altında nüvə sazişi üzrə danışıqlar aparmaq niyyətində deyil. Bundan başqa, İran XİN sözcüsü Nasser Kanani deyib:

İranın daxilində davam edən etirazlara diqqət yetirmək niyyətindədir". İran üzrə xüsusi elçi Robert Malley şənbə günü "Bloomberg"-ə müsahibəsində bildirib ki, "İranın Rusiyaya silah ixracı və etirazları yatırması, yeni bir razılaşmanın hər hansı bir şansının sona çatdığını göstərir. Heç bir qərb ölkəsi bu gün İran rejiminə güzəştə getmək istəmir".

Rusiya dövlət mediası da İranın uranı 60 faizdən çox zənginləşdirmək qərarı haqda açıq danışır. Görünür, İran daha çox öz nüvə proqramına diqqət yetirir. Lakin razılaşma cəbhəsində hər şey itirilməyə bilər. "The Washington Post"-un məqaləsində id-

Beləliklə, İranın Atom Enerjisi Təşkilatının zənginləşdirmə gücü təqribən 24500 ayrılmış iş vahidinə çatmışdır ki, bunun da təxminən 3/4-ü yeni nəsil sentrifugalaların payına düşür. Nəticədə, İranın uranın zənginləşdirmə qabiliyyəti JCPOA-dan (Birgə Hərtərəfli Fəaliyyət Planı) əvvəlki səviyyəni artırıb üstələyib və onların dördü yeni nəsil daha məhsuldar sentrifugalara payına düşür. İranın noyabr ayında elan etdiyi planlara görə, onlar uranın zənginləşdirilməsi obyektlərinə daha 4934 yeni nəsil sentrifuganı əlavə etmək niyyətindədirlər. Üstəlik, Fordodakı yeraltı zənginləşdirmə zavodunda onlar IR-6 sentrifugalalarının iki mövcud kaskadına (hazırda uranı 60% U235 səviyyəsinə qədər zənginləşdirir) əlavə olaraq 14 IR-6 sentrifugası quraşdıracaqlar. Yeni orada 16 kaskadda ümumilikdə 2656 IR-6 sentrifuganın işləyəcəyi güman edilir və IR-6 IR-1-dən təxminən on dəfə effektivdir.

Bu, böyük miqyaslı məsələdir və İsrailin yeni hökumətini potensial olaraq çətin vəziyyətə salır.

Bəs, Rusiya nə qazanır? İranı küncə sıxışdırılmasına qəsdən imkan verən Rusiya bunu elə edir ki, Tehran Moskvanın orbitinə, yaxud qucağına daha rahat düşsün və Kremlin məsləhətinə daha çox arxalansın. Görünən odur ki, Moskva siyasəti 2009-cu ildən - Obama administrasiyası Şərqi Avropa üçün hava hücumundan müdafiə sistemini dəstəkləməkdən vaz keçib diqqətini İrana yönəldikdən bu yana yürüdür. Əslində, Moskvanın İrandan Qərbə qarşı engelleyici vasitə kimi istifadə etmək bacarığı Obama administrasiyasının diqqətini İrana yönəltmək və İranla münasibətləri "yenidən başlatmaq" cəhdlərindən qaynaqlana bilər.

Vaşinqtonu satan və Buş, Obama, Trump və Bayden administrasiyalarını qəzəbləndirən Moskva başa düşür ki, onun artıq Qərblə "bağları" yoxdur. Moskva Qərblə əlaqələri kəsməklə İranı da öz tərəfinə çəkmək istəyir.

Təbii ki, bu, problem üçün zəmin yaradır. Moskva İranın nüvə silahına sahib olmasını istəyirmi? Moskvanın bununla bağlı tövsiyəsi nədir? Rusiya İranın bomba axtarışına düşməsinin Qərbi Ukraynadakı müharibədən yayındıracağına ümid edirmi?

Ukraynada qış yaxınlaşdıqca və əməliyyatların tempi azaldıqca, bəlkə də dünyanın gözü yenidən İrana çevriləcək. Rusiyanın 2021-ci ilin payızında ABŞ-ın İranla nüvə razılaşmasını sabotaj etməkdə, sonra 2022-ci ildə müharibəyə başlamada və nəhayət, İranın PUA-larını əldə etməkdə real maraqları təzahür edir. Moskvanın bu istiqamətdə real siyasətinin nədən ibarət olduğunu zaman göstərəcək. Şimal qonşumuzun bu oyunda qazancına gəlincə bölgəsel müstəvidə Türkiyə tərəfindən sıxışdırılan Rusiya İranı "qucağına almaqla" Ankra-Bakı tandeminə qarşı balans yaratmağı düşünür. Necə də olsa əzəli və əbədi düşmənlər və dostlar dəyişmiş - Bakı-Ankara Moskva ilə Tehrana qarşı...

Ülviyyə ŞÜKÜROVA

Rusiya və İran "cütünü" Türkiyə-Azərbaycan birliyinə qarşı

Bölgəsel müstəvidə Türkiyə tərəfindən sıxışdırılan Rusiya İranı "qucağına almaqla" Ankra-Bakı tandeminə qarşı balans yaratmağı düşünür...

etdikdən sonra Qərblə oynamağa və İranı soyuqdan xilas etməyə çalışmağa davam etmək əvəzinə, Ukraynaya müdaxiləni planlaşdırırdı.

2022-ci ilin yayına gələk. Moskva Ukraynanı hədəfə almaq və öz terror planını həyata keçirmək üçün İran istehsalı olan dronlardan istifadə etməyə başladı. İran üçün bu, xaricə silah satmaq və İranın istədiyi müxtəlif məsələlərdə Moskvadan potensial dəstək almaq üçün "xoş fürsət" idi.

İran həmçinin Çin və ona bağlı CICA (Asiyada Əməkdaşlıq və Təhlükəsizliyə Yönelmiş Tədbirlər Konfransı) və ŞƏT (Şanxay Əməkdaşlıq Təşkilatı) kimi

"ABŞ nüvə sazişi ilə bağlı hərəkətlərinə görə cavab verməlidir. ABŞ rəhbərliyi bilir ki, təzyiq və təhdidlər altında İran danışıqlar aparmaq və ya güzəştə getmək niyyətində deyil".

Beləliklə, həqiqətən nə baş verir? Bir müddət əvvəl İranın ABŞ və Qərbdə dostları var idi. İndi İran təcrid olunub və Rusiya və şərqdəki digər rejimlərlə işbirliyi etmək məcburiyyətində qalıb.

Rusiyanın dövlət mediası TASS bazar günü bildirib ki, "ABŞ İranın nüvə proqramı üzrə Birgə Hərtərəfli Fəaliyyət Planı (JCPOA) üzrə danışıqların bərpasına deyil, İranın Rusiyaya iddia edilən silah tədarükünə və

dia edilir ki, ABŞ-ın hələ də İranla nüvə razılaşmasına ehtiyacı var. MAQATE də narahatdır. İranın zənginləşdirdiyi uranın səviyyəsi silah həddinə çatır. Belə ki, İranda uranın zənginləşdirilməsi müəssisələrində quraşdırılan yeni nəsil sentrifugalara sayı sürətlə artmaqda davam edir. MAQATE-nin təqdim etdiyi hesabatlar əsaslanan ABŞ Elm və Beynəlxalq Təhlükəsizlik İnstitutunun son hesablamalarına görə, Fordo və Natanzdakı müəssisələrdə noyabrın əvvəlində cəmi 4515 yeni nəsil sentrifugalara quraşdırılıb. Bunların böyük əksəriyyəti IR-2M, IR-4 və IR-6 və 7135 birinci nəsil IR-1 sentrifugalardır.

Türk Güneydə yenə aldanacaq mı?

rejissorun ssenarisində nəinki ölkədə, hətta Cənubi Azərbaycanda belə müstəqil türk dövlətinin qurulmasının nəzərdə tutulmadığını sübut edir.

Hakimiyyəti ələ keçirən fars şovinizmi 97 il, xüsusilə son 43 illik molla rejimi dövründə də türklərin mütləq çoxluq təşkil etdiyi ərazilərdə süni şəkildə fəlakətli ekoloji, iqtisadi durum yaratmaqla, bəzən müxtəlif bəhanələrlə kobud zor vasitəsilə türklərin kütləvi şəkildə öz torpaqlarından köçürməklə, Cənubi Azərbaycana məxsus torpaqların çox böyük bir hissəsini başqa millətlərin nisbətən çoxluq təşkil etdikləri inzibati ərazilərə qatmaqla Azərbaycan türklərinin müqavimət potensialını zəiflətmək, həm də Azərbaycan İran adlanan dövlətdən ayrılmaq istədiyi halda onun torpaqlarının və əhalisinin çoxu başqa inzibati ərazidə qalması, bununla da Azərbaycan türkləri ilə başqa millətlər arasında siyasi və hüquqi müstəvidə qarşıdurmalar və toqquşmaların labüdlüyünü hədəfləmişlər.

İran adlanan coğrafiyada kiçik, lokal ərazilərdə son bir neçə yüz il ərzində kürdlər, farslar, bəluclar və s. azsaylı millətlər yaşasa da, 1274-cü ildən bəri bu gün İran coğrafiyası deyilən torpaqlarda TÜRK DÖVLƏTLƏRİ mövcud olmuşdur. Bu da o deməkdir ki, bu ərazi tarixi türk milli əraziləridir və burada ancaq TÜRK MİLLİ DÖVLƏTİ BƏRPA edilməlidir. Bunun da yeganə mümkün yolu bu ərazidə mövcud olacaq dövlətin DÖVLƏT DİLİ TÜRK DİLİ olmasıdır. Tehranın molla rejimi hər hansı, o cümlədən hətta kapitalist istehsal üsuluna əsaslanan dünyəvi dövlət quruluşu ilə əvəzlənərək yenə fars dövlətinin mövcudluğunun federalizm inzibati sistemlə birlikdə saxlanılıb qorunması belə, bu coğrafiyada azlıq təşkil edib, öz milli torpaqları olmayıb, türk milli ərazilərində yaşayan farsların, öz milli torpaqlarında yaşayıb çoxluq təşkil edən türkləri milli azadlığına, milli hüquqlarına təcavüz etməsi deməkdir.

Belə ki, bu ölkədə əhalinin 53,1 faizini öz doğma milli torpaqlarında yaşayan türklər, əhalinin qalan 46,9 faizini isə türk milli ərazilərində yaşayan və əhalinin 16,2 faizini farslar, 3,6 faizini kürdlər, qalan hissəsini isə bəluclar, lordlar və s. daxil olmaqla yeddi millətin nümayəndələri təşkil edir. Hətta bu ölkə milli ni-

İran adlanan coğrafiyada kiçik, lokal ərazilərdə son bir neçə yüz il ərzində kürdlər, farslar, bəluclar və s. azsaylı millətlər yaşasa da, 1274-cü ildən bəri bu gün İran coğrafiyası deyilən torpaqlarda TÜRK DÖVLƏTLƏRİ mövcud olmuşdur. Bu da o deməkdir ki, bu ərazi tarixi türk milli əraziləridir və burada ancaq TÜRK MİLLİ DÖVLƏTİ BƏRPA edilməlidir. Bunun da yeganə mümkün yolu bu ərazidə mövcud olacaq dövlətin DÖVLƏT DİLİ TÜRK DİLİ olmasıdır...

şanələrinə görə federativ subyektlərə bölünərək hər federasiya subyekti bu millətlərin dili rəsmi dil elan edilmiş olsa belə, birincisi, Cənubi Azərbaycanın ərazisinin və bu ərazilərlə birlikdə əhalisinin çoxunun başqa milli inzibati ərazilərə verildiyi səbəbindən ölkənin türk əhalisinin 44,1 faizi öz milli ərazilərində yaşadığı halda, yenə də milli hüququn əsas elementi olan öz dilində təhsil, mətbuat, mədəniyyət hüququnu itirməklə bərabər bütün türklər öz milli ərazisində milli dövlətinə malik olmaq hüququnu itirməklə özge millətin milli əsarətində yaşamış olurlar.

Elektron KİV-lərdə Tehrandakı "Türk əsilli" birisinin hakimiyyətə gətiriləcəyi barədə yayılan məlumat bir tərəfdən türk əhalinin buna rəyi və reaksiyasını müəyyən etmək üçün zondaj olub, digər tərəfdən proseslərin baş rejissorunun "Türk əsilli" şüarı ilə türk çoxluğunun öz əli ilə molla hakimiyyətini "türk əsilli" başqa fars hakimiyyəti, fars dövləti ilə əvəzləmək niyyətini ortaya qoyur. Çünki yüzillər çalışaraq türk imperiyalarını parçalayıb, türk dövlətlərini çökdürərək türk millətini öz əsarəti və nəzarəti altına alanların heç biri türk millətinin bütövləşib, türk dövlətlərinin birləşib nəhəng TURAN dövləti bayrağı altında öz milli və şəxsi hüquqlarına sahib olaraq inkişaf etməsini istəmirlər. Lakin tarixin təkərrini geriye döndərmək mümkün deyil. Bununla belə, tarixi proseslərin hansı məzmununda, hansı sürətlə inkişaf etməsi də başqa zəruri amillərin olması ilə yanaşı bu proseslərə insanların zor vasitəsilə müdaxilə etməsinə də möhtacdır. Hər bir cəmiyyətdə baş verən ictimai hadisə və proseslərə bələd olan hər kəs bilir ki, ən zərif və zərərli dəqiq düşüncə siyasət belə zor amili mövcud olmadan reallaşdırıla bilməz. K.Marks da yazır ki, - "Vaxtı çatmış ictimai hadisələrin baş verməsi üçün zor ma-

maça rolunu oynayır".

Bir vaxtlar Kiprdə yunanlar türkləri qıranda da bütün Avropa, ABŞ, SSRİ nəinki bu qırğının dayandırılması üçün heç bir cəhd göstərmədi, hətta hamısı bu dəhşətli qırğına susmaqla bundan məmnunluğunu ortaya qoydular. O zaman Türkiyənin baş naziri olan BÜLƏNT ECEVİTİN mətin iradəsilə Türkiyə Kiprə qoşun yeridib Kiprdə türklərə qarşı edilən bu qətləmi dayandırdı. O vaxtdan bu günədək həmin ölkələr nəinki Kipr türklərinə, eləcə də Türkiyəyə qarşı antitürk əməllərini davam etdirməkdədir. 97 il ərzində İran adlanan Qacar yurdunda da fars şovinist faşizminin ölkədə bu ərazinin həqiqi sahibləri olub, əhalinin çoxluğunu təşkil edən türklərə qarşı daim qətləmi siyasətinə lal, kar, kor qalmaqla antitürk varlıqlarını nümayiş etdirirlər. Ölkədə gedən proseslərin bütün çalarları ABŞ və onun müttəfiqləri olan Avropa ölkələri bu coğrafiyada çulunu deyilmiş fars şovinizminin mənafeinə uyğun olaraq fars dövlətini qoruyub saxlamaqla, azadlığı türk dünyasını bütövləşdirə biləcək cənub türklərini yenə də fars şovinizminin əsarətində saxlamaqla türk millətini, türk dövlətlərini parçalanmış halda saxlamaqla daim onları özlərindən asılılığını təmin etmək istəyirlər. Buna görə də TÜRK DÖVLƏTLƏRİ TƏŞKİLATI Qacar yurdunda gedən prosesləri XÜSUSİ DIQQƏT MƏRKƏZİNDƏ saxlayaraq orada baş verənlərə hər an siyasi, diplomatik müdaxilə edərək anında HƏRBİ MÜDAXİLƏ ETMƏYƏ daim hazır olmalıdır. Bu gün QACAR YURDUNUN TALEYİ özünün fəvqəladə strateji əhəmiyyətinə görə bütün türk dünyası üçün əsas və həlledici əhəmiyyətə malikdir.

Kırım məsələsi Ukrayna problemi ilə birlikdə Rusiya və Qərb arasında həll ediləcək. O məsələyə indiki zamanda nə Türkiyə, nə də Türk Dövlətləri Təşkilatı hər hansı

bir əhəmiyyətli dərəcədə təsir göstərmək imkanında deyil və buna ələ bir ciddi ehtiyac da yoxdur. Qarabağ məsələsi də əsasən həll edilib. Yerdə qalanı da təfərrüatdır və bu təfərrüatın da tezliklə tam və qəti həll edilməsinin açarı Qacar yurdunda TÜRK DÖVLƏTİNİN BƏRPA EDİLMƏSİDİR. Bu həm də Kerkük, Mosul, Zəngəzur, Göyçə, Borçalı türkləri və s. türk torpaqlarının azadlığı prosesinin başlanğıcıdır. Sadaladığım və sadalamadığım bir sıra səbəblərdən Qacar yurdundan taleyi məsələsi bütün türk dünyasının gələcək taleyini həll edəcək bir məsələ olmaqla, bu ərazidə TÜRK DÖVLƏTİNİN bərpası türk millətinin bir millət olaraq OLUM YA ÖLÜM məsələsidir. Bu məsələnin həll edilməsində Türk Dövlətləri Təşkilatına daxil olan dövlətlərin dövlət başçılarına mənasibəti və qəbul etdiyi qərarları onların şəxsin hər birində Atatürk mətinliyinin, Ecevit cəsarətinin və türk milli məniyyətinə sədəqətinin dərəcəsi ilə bərabər KİM olduğunu ortaya qoymuş olacaqdır.

Türk dövlətlərinin sadə vətəndaşlarına gəldikdə isə, türk millətinin cəsurluğunu, vətənpərvərliyini, gəncəvərliyini min illərin tarixi sübut etdiyindən, bunu sübut etməyə ehtiyac belə yoxdur. Son Qarabağ döyüşündə farslarla BİR MİLLƏT İKİ DÖVLƏT olan erməni qoşununda 10 MİN FƏRƏRİ olduğu halda, AZƏRBAYCAN qoşununda BİR NƏFƏR BELƏ FƏRƏRİ OLMAMASI, hətta Azərbaycana vətən deyənlərin, ləzgi, yəhudi, rus və s. millətlərin nümayəndələrinin nümayiş etdirdiyi qəhrəmanlıq sübut edir ki, Qacar yurdunda türk oğulları ilə birlikdə tərkibində sadaladığım millətlərin nümayəndələri də olan vahid TURAN ORDUSU şovinist fars faşizmini məhv edərək son 97 il ərzində Qacar yurdunda törətdikləri vəhşi cinayətlərinə əbədi olaraq son qoyacaqdır. "Məşə çaqqalsız olmaz" deyib türk aqilləri. Ocaqnejadın 10-15 nəfər yala hüren sandıqlarını çıxmaq şərti ilə 9-dan 90-a Şimali Azərbaycan KİŞİLƏRİ fars faşizmi ilə bu müqəddəs müharibəyə tam hazır vəziyyətdədir.

Bu günə Tehranın fars faşizminin baş nöqəri olan Ə.Xaməneinin məsləhətçisi Ə.Vilayətinin şəxsin özünün, İ.Reisinin, M.Rezainin, Tehranın şovinist fars rejiminin parlament üzvlərinin "Ermənistanın sərhədləri Tehranın qırmızı xəttidir", "Erməni ilə fars bir millət iki dövlətdir", "Qarabağa girməliyik" və s. hədyanlarını, Tehranın 30 il ərzində ermənilərlə birlikdə Azərbaycan qarşı bütün sahələrdə etdiyi düşmənciliklər, Ocaqnejadın Tehranın Bakıdakı səfirliyinin aktiv iştirakı ilə Şimali Azərbaycanda cəsus və terrorçu şəbəkə yaradıb terror hadisələri törətməsi, 97 il ərzində fars faşizminin, xüsusilə son 43 ildə molla faşizminin Cənubi Azərbaycan türklərinə qarşı törətdikləri irimiqyaslı vəhşi cinayətləri bir anda unudaraq "Azərbaycan xalqı gözü-müzün işığıdır" deməsi, "tülkü'nün həccə getməsi" olub, fars şovinizmini qaçılmaz ölümdən qurtarmaq üçün edilən əbə cəhddir.

Şapur QASIMI

Qazinin anası Məmmədova Şəlalə Məhəmməd qızı

Qazi Məmmədov İsmayıl Nazim oğlu

Mənim oğlum - Məmmədov İsmayıl Nazim oğlu II Qarabağ müharibəsi iştirakçısıdır. O, şəxs igidliyinə görə medallarla təltif olunub. Hal-hazırda oğlum gizir rüt-bəsində ön cəbhədə qulluq edir. Bütün bunlara baxmayaraq, ata babasından qalan torpağı, evi oğluma əlindən alıb, qaynımın fərarə oğluna - Məmmədov Ruslana verirlər.

Mənim oğluma 29 yaşı var, evlənmək vaxtı keçir. Vətən keşiyində duran hərbi anasının başına bu hadisələr gətirilməlidir?

Mənim iki yolum qalıb: ya bu işimə köməklik edib sənədlərimi düzgün qaydada versinlər, ya da intihar etməkdən başqa çıxış yolum qalmıq.

Hörmətli Prezident!

Nəzərinizə çatdırıram ki, 31 avqust 2020-ci ildə Şəmkir rayonunun 11 saylı notariusu Siyavuş Qurbanovun oğlu Məmmədov İsmayıl Nazim oğlunun vərəsəlik hüququnun verilməsi haqqında göndərdiyi məktub da həmin idarənin rəhbərliyi tərəfindən nəzərə alınmayıb. "Bildirim ki, Şəmkir rayon notariat ofisində

Akif ƏLİYEV

“Naxçıvan xanlığı”nın süqutu

Dövlət Təhlükəsizlik Xidmətinin (DTX) “ağ atlı oğlanları” Naxçıvanda tarix yazır. Bu tarix Muxtar Respublikada “Xanlıq hökmranlığı”nın süqutu və yeni dönmənin başlamasına hazırlıq kimi qəbul edilə bilər.

Əlbəttə, Naxçıvanda yeni dönmə heç də asanlıqla qədəm qoyulmayacaq. Ali Məclisin sədri Vasif Talibovun hələ də öz vəzifəsini icra etməsi belə deməyə əsas verir ki, ölkə rəhbərliyi buradakı proseslərə çox həssaslıqla yanaşır. Görünür, Muxtar Respublikada “səssiz çevriliş” metoduna üstünlük verilib. O səbəbdən də, hələ Vasif Talibovun “qol-qanadı”nı budamağa başlayıblar. Məsələn, onun oğullarının, hətta kürəkənin saxlanması haqqında məlumatlar heç də təsadüf deyil.

Lakin bu gün bizi düşündürən Talibovların saxlanması deyil, onların sahib olduqları milyardların taleyidir. Zənnimizcə, hansı bölgəni təmsil etməsindən asılı olmayaraq, bu məsələ hər bir vətəndaşımızı düşündürməlidir. Çünki on milyardlarla dollar həcmində nəzarətsiz valyuta ölkə üçün böyük problemə səbəb ola bilər. Xüsusən də “anklav” şəraitində olan Naxçıvanda bu cür böyük məbləğlər daha ciddi təhlükələrə gətirib çıxarar. Odur ki, burada “xanlıq dönməsi”ndən demokratiyaya “yumşaq keçid” planının işə salınması tamamilə düzgün qərardır.

Bir vətəndaş olaraq bizi düşündürən həm də Vasif Talibovun Naxçıvana rəhbərlik etdiyi 30 ilə yaxın müddətdə əldə etdiyi sərvətin miqdarıdır. Qeyri-rəsmi mənbələrə inansaq, bu vəsaitin həcmi nə az, nə çox, düz 30 milyard dollardır. Nəzərə alsaq ki, Azərbaycanın dövlət büdcəsindən hər il Naxçıvana 500 milyon manata yaxın dotasiya ayrılıb (2022-ci ildə dövlət büdcəsindən Naxçıvan Muxtar Respublikasına 431.6 milyon manat, 2021-ci ildə isə bundan 53.47 milyon manat az dotasiya ödənilib-müə.), o zaman Talibovun sahib olduğu kapital haqqında bir daha düşünməyə dəyər. Məsələn, çox sadə bir riyazi hesablamaya aparaq. Əgər Vasif Talibov Naxçıvan MR-ə rəhbərlik etdiyi 30 ildən də az müddətdə 30 milyard dollardan çox vəsait toplayıbsa, deməli, 1 ilə ən azı 1 milyard dollar “qazanıb”. Hansı ki, təkcə bir ildə toplanan vəsait, son 2 il istisna olmaqla (2020-ci ildə 370 milyon, 2019-cu ildə 340 milyon dotasiya ayrılıb - müə.), 3 illik dotasiya həcmindədir. Bu isə o deməkdir ki, Vasif Talibov il ərzində 1 milyard yox, təxminən 700 milyon dollara “qane ol-saydı”, Naxçıvana dövlət büdcəsindən dotasiya ayırmağa ehtiyac qalmazdı. Üstəlik, biz yalnız Vasif Talibovun sahib olduğu kapitaldan danışırıq. Naxçıvanda ondan çox da “kasıb” olmayan məmurlar da az olmayıb...

Bütün bunlardan sonra belə bir qənaətə gəlmək olar ki, post-Talibov dönməsində Naxçıvana ləyaqətli insanlar rəhbərlik edərsə, Muxtar Respublikaya nəinki dövlət büdcəsindən 100 milyonlarla dotasiya ayırmağa ehtiyac qalacaq, əksinə büdcəmizin formalaşmasında MR-in də önəmli payı olacaq. Deməli, Naxçıvanın Talibovlardan xilas olma deməkdir.

P.S. Zənnimizcə, Naxçıvan sakinlərinin həyat şəraitinin yaxşılaşdırılması üçün 30 milyardlıq hazır sərmayənin mövcud olması da gələcəklə bağlı nikbin düşünməyə ciddi əsaslar verir...

Bəhlul ORUCOĞLU
Araşdırmaçı-jurnalist,
Qarabağ Müharibəsi Veteranı

“Şah qanun deyil, qanun Şahdır”

Qədim yunan filosofu

Ölkədə korrupsiyaya qurşanan məmurların vəzifədən gedəcəkləri müddət yaxınlaşdıqca, onlar daha da harınlaşıb, qanunları öz məqsədlərinə uyğun “firladırlar”. Bu cür qanunsuzluqlar bölgələrdə daha qabarıq hiss olunur.

Şəmkir şəhərinin 16 ildir həqiqəti axtaran, köməksiz, himayəsiz sakini Məmmədova Şəlalə Məhəmməd qızı “Hürriyyət” qəzeti vasitəsilə prezident İlham Əliyevə, eləcə də aidiyyəti qurumların rəhbərlərinə şikayət məktubu ünvanlayıb. Ş.Məmmədovanın məktubunu olduğu kimi dərc edirik:

“Möhtərəm Prezident!

Məlum edirəm ki, mənim qayınatam Məmmədov İsmayıl Şirin oğlu 1984-cü ildə bütün mal-mülkünü, əmlakını notarial qaydada yoldaşım Məmmədov Nazim İsmayıl oğluna vəsiyyət etmişdir. Ancaq mən bu faktı Şəmkir rayonunun dövlət

məmurlarına başa sala bilmirəm. illərdir qanun çərçivəsində övladlarımla haqqını tələb etsəm də, buna nail ola bilmirəm.

Məsələn, Şəmkir Şəhəri Daşınmaz Əmlak İdarəsinə gedib sənəd istəyirəm, ancaq sənədi vermək yerinə, polis qollarından tutaraq cinayət işləmiş şəxs kimi məni şöbəyə aparıb, orada məni təhqir edib, axşama kimi saxlayıb və heç bir izahat almadan buraxıblar. Bu barədə Şəmkir rayon Prokurorluğuna şikayət etmişəm, lakin müraciətimə baxmırlar.

Dəfələrlə Baş prokuror Kamran Əliyevə ərizələr göndərmişəm, heç bir cavab gəlmir. Kamran Əliyev vətəndaşların şikayətinə baxmaq üçün Şəmkir rayonuna gəlmiş zaman mən də qəbulu yazılmaq istədim, ancaq Polis şöbəsinin əməkdaşları və Prokurorluğun işçiləri məni yenə də polis məşinə basıb şöbəyə apardılar. Orada telefonumu əlimdən alaraq, əsassız yerə axşama kimi saxladılar. Dedilər, izahat yaz ki, guya mən ictimai asayışı pozmuşam, ona görə məni şöbəyə gətiriblər. Bu barədə Prokurorluğun qaynar xəttinə, Prezident Administrasiyasına ərizələr göndərdim, teleqramlar vurdum, ancaq heç bir faydası olmadı. Özüm Prezident Administrasiyasının yeni fəaliyyətə başlayan şöbəsinə getdim (Zaur Nureliyev küçəsi), məni bir nəfər şəxs qəbul etdi və dedi ki, get, işini düzəldəcəyik. Lakin heç bir xeyri olmadı.

Yenidən Şəmkir rayon İcra başçısının qəbulunda oldum. Başçı dedi ki, mən torpaq işinə baxmıram, Dövlət Daşınmaz Əmlak İdarəsi başqa qurumdur, mənim ona gücüm çatmır.

Bundan sonra birdən aha Prezident Administrasiyasının müvafiq şöbəsinə getdim, məni bir qadın qəbul etdi və dedi ki, sizi noyabr ayının 16-na Şahmar müəlliminin qəbuluna yazıram, saat 2-yə. Noyabrın 16-da orada oldum, axşam saat 5-də məni başqa bir xanımın qəbuluna saldılar. Mən etiraz edərək bildirdim ki, mən Şahmar müəlliminin qəbuluna girmək istəyirəm. Axşam saat 7-yə kimi gözlədim, daha sonra işçilər polis çağırıldı, məni zorla çölə çıxardılar.

Möhtərəm Prezident!

Şəmkir rayonu, Muxtariyyət kəndi ünvanında yaşayan Məmmədov İsmayıl Nazim oğlunun ərizəsinə əsasən, mərhum, 05.05.1987-ci il tarixdə vəfat etmiş Məmmədov İsmayıl Şirin oğlundan qalmış miras əmlakı dair ərizəçinin miras qoyanla qohumluq əlaqələri, habelə mirasın açıldığı yer və vaxt barədə təqdim edilmiş sənədlər əsasında 07.04.2018-ci il tarixdə 259 sayılı vərəsəlik işi açılmış, mərhumun vərəsəsi ilkin olaraq Məmmədov İsmayıl Nazim oğlu müəyyənənmişdir.

Yuxarıda göstərilənlərə əsasən və “Daşınmaz əmlakın dövlət reyestri haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununun 5.1.-1 və “Notariat haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununun 8-ci maddəsinin tələblərinə uyğun olaraq Sizdən xahiş edirəm ki, mərhum İsmayıl Məmmədovdan qalmış miras əmlakı dair Azərbaycan Respublikası Mülki Məcəlləsinin 1321-ci maddəsində nəzərdə tutulan qaydada vərəsəlik hüququ haqqında şəhadətnamənin verilməsi məqsədilə notariat ofisinə təqdim edilməsi üçün Məmmədov İsmayıl Nazim oğlu vasitəsilə ölmüş şəxsin adına çıxarış və ya forma 1 təqdim edilməsi barədə göstəriş verəsiniz.

Möhtərəm Prezident!

Xahiş edirəm ki, şikayətimə obyektiv baxılması üçün aidiyyəti orqanlara göstəriş verəsiniz. Sizin Azərbaycan xalqının hər bir fərdinin sosial-müdafiəsinin qayğısına qaldığınıza güvənirəm. Ümid edirəm ki, harınlamış məmurların mənim qazi oğluma haqqının tapdalmasına imkan verməyəcəksiniz.

P.S. Dəyərli oxucular! Məmmədova Şəlalə Məhəmməd qızı 16 ildir haqq-ədalət uğrunda mübarizə aparır. Onun və qazi oğlunun haqqını tapdalayan ədalətsiz məmurlara və qayını Məmmədov Nəriman İsmayıl oğluna qarşı “savası”, onları ifşa etməkdən çəkinmir. Baxmayaraq ki, bu mübarizə yolunda o, işğəncələrə də məruz qalıb.

Mövzuya qayıdacağıq.

Bugünlərdə, daha dəqiq desək, dekabrın 3-də Rusiya "sülhməramlı" qüvvələrinin müvəqqəti yerləşdirildiyi ərazilərimizdə faydalı qazıntıların qanunsuz istismarı nəticəsində ekoloji fəsadların arastırılması və monitorinqi məqsədilə ölkəmizin aidiyyəti qurumlarının - Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi, Azərbaycan Respublikası İqtisadiyyat Nazirliyi yanında Əmlak Məsələləri Dövlət Xidməti və "Azer-Gold" QSC-nin mütəxəssislərindən, eyni zamanda jurnalistlərdən ibarət heyət Qarabağa səfər edib. Səfər zamanı Laçın dəhlizində sülhməramlı qüvvələrlə mübahisəli anlar yaşanıb və 3 saat müzakirələr gedib və bu müddətdə yolda hərəkət dayandırılıb. Daha sonra isə tərəflər Rusiya sülhməramlı kontingentinin Xocalıda yerləşən qərargahında müzakirəni davam etdirmək qərarı veriblər.

Qeyd edək ki, bunun ardınca Rusiya "sülhməramlıları"nın müşayiəti ilə Tərtər-Kəlbəcər marşrutu üzrə hərəkət edən Azərbaycanın maşın karvanına ermənilər tərəfindən hücum edilib. Bütün bunlar ondan xəbər ver ki, hazırda Qarabağda vəziyyət kritik həddə çatmaq üzrədir və hər an hərbi əməliyyatlara start verilə bilər. Mövzuya təxminən, bu kontekstdən yanaşan rusiyalı politoloq Sergey Markov axar.az-a açıqlamasında gərginliyin artdığını təsdiqləyib və rəsmi Bakını narahat edən əsas məqamı vurğulayıb: "Azərbaycan çox narazıdır ki, Ruben Vardanyan Qarabağın erməni icmasına rəhbərliyə gətirilən kimi dərhal Qarabağ ərazisində qızıl mədənin istismarı ilə pul qazanmağa başlayıb. O, Bakının, BMT-nin və Moskvanın da Azərbaycan sərvəti hesab etdiyi bu qızılları özününkü bilir. Vardanyan gecə yük maşınlarında qızıl filizlərini Qarabağdan çıxarır. Bu iş, əlbəttə ki, İsveçrədən bir şirkət üçün rəsmiləşdirilmişdir. Ancaq hamıya aydındır ki, Vardanyan indi orada hər kəsə rəhbərlik edir. Bu əsasda Azərbaycanın Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi Qarabağdan Ermənistanla gedən yolu bağlayıb. Və bu, Ermənistan ilə Qarabağ arasında yeganə yoldur". Hələlik məsələnin həllini tapdığını vurğulayan rusiyalı politoloq hesab edir ki, vəziyyət belə davam edərsə, növbəti gərginlik tez bir zamanda təkrarlanacaq və bu dəfə rus general da işi çözməyəcək, nəticədə İrəvan Bakı ilə üz-üzə qalacaq.

Bu arada, Rusiyanın xarici işlər naziri Sergey Lavrov isə öz növbəsində, Moskvada azərbaycanlı həmkarı Ceyhun Bayramov ilə görüşündə bildirib ki, Rusiya Azərbaycan ilə Ermənistan arasında nəqliyyat əlaqələrinin açılmasına, sərhədin delimitasiyasına və sülh müqaviləsinin imzalanmasına yardım etmək niyyətindədir: "Biz həm nəqliyyat əla-

edə bilər. Həmçinin, növbəti dəfə Laçın dəhlizində gömrük və sərhəd xidmətinin postu qoyularaq Laçın dəhlizindən yalnız humanitar məqsədlər üçün istifadə edilməsinə icazə veriləcək".

"Kreml Rusiya sülhməramlı qüvvələrinin yaxasındakı "Z" işarəsi ilə Azərbaycana qarşı işğalçı siyasət ortaya qoyduğu mesajını verir"

Hazırda Laçın dəhlizində olan Rusiya sülhməramlı qüvvələrinin yaxasında Ukraynaya qarşı işğalın simvolu kimi qəbul edilən "Z" hərfi olduğunu deyən Cənubi Qafqaz Təhlükəsizlik və Sülh İnstitutunun sədrinin fikrincə, Kreml bununla Azərbaycana qarşı işğalçı siyasət ortaya qoyduğu mesajını verir: "Rusiya sülhməramlı

"Azərbaycan gələn il Rus çıxarılmasını tələb edə b

Məhəmməd Əsədullazadə: "Rusiya "sülhməramlı" qüvvələrinin missiyası separatizmi qızışdırmaq, etnik münaqişə yaratmaqdır və bu səbəbdən də onların çıxarılması mütləq reallaşmalıdır"

qələrinin açılmasına, həm sərhədin delimitasiyasına, həm sülh müqaviləsinin bağlanmasına və ümumilikdə, ictimai strukturlar, politoloqlar və parlamentarilər arasında əlaqələrin inkişaf etdirilməsi yolu ilə etimad tədbirlərinin gücləndirilməsinə hərtərəfli töhfə verməkdə maraqlıyıq". Ceyhun Bayramov isə qeyd edib ki, Azərbaycan ilə Rusiya arasında bütün səviyyələrdə aparılan danışıqların intensivliyi iki ölkə arasında aktiv dialoqun sübutudur. Xarici işlər naziri onu da vurğulayıb ki, Ermənistan və Azərbaycan arasında sülh müqaviləsi üzrə danışıqların üçüncü raundu bu ilin sonuna qədər baş tuta bilər: "Azərbaycan tərəfinin üçüncü cavab paketi artıq Ermənistan tərəfinə

Elxan Şahinoğlu: "Rusiya Xarici İşlər Nazirliyinin Azərbaycanla bağlı işlətdiyi "tərəfdaşlıq" və "müttəfiqlik" ifadələri sadəcə söz oyunudur"

təqdim edilib və biz hesab edirik ki, bu ilin sonuna kimi Ermənistanla Azərbaycan arasında sülh müqaviləsi üzrə danışıqların üçüncü raundu keçirilə bilər".

"Azərbaycanın Laçın dəhlizini bir neçə saatlıq bağlaması Rusiya və Ermənistanla ciddi mesajdır"

Beləliklə, mövzu ilə bağlı mövqeyini "Hurriyyet"lə bölüşən Cənubi Qafqaz Təhlükəsizlik və Sülh İnstitutunun sədri, Milli Cəbhə Partiyasının sədr müavini, politoloq Məhəmməd Əsədullazadə qeyd edib ki, Azərbaycanın Laçın dəhlizini bir neçə saatlıq bağlaması Rusiya və Ermənistanla ciddi mesajdır: "Laçın yolunu bağlaması Azərbaycanın müstəsna

İlqar Altay: "sülhməramlıları"nın qanuni missiyası gündə bir təxribatçıyı "lider" adı ilə bu bölgəyə gətirib və ya əraziyə silahlar ötürüb, orada yerli erməni separatçılara şərait yaratmaqla, ədavəti daha da qızışdırıb sülh əvəzində konflikt yaratmaq deyil"

hüququdur. İlk dəfə mülki nazirlik yolu bağladı. Ermənistan və Rusiya bundan nəticə çıxarmasa, o zaman güc nazirliyi - Müdafiə Nazirliyi yolu bağlaya bilər. Azərbaycan bununla bir daha mesaj verir ki, Qarabağda etnik ermənilərin yaşadığı əraziyə girərək monitorinq aparacaq. Bununla həm də Rusiya sülhməramlı qüvvələrinin necə hərəkət etməsi test edilir. Göründüyü kimi, Rusiya hərbiçiləri erməni separatçılarını müdafiə edir. Demək, gələn il Azərbaycan tərəfi sülhməramlı qüvvələrinin çıxarılmasını tələb

Fərhad Mehdiyev: "Bəlkə elə Nikol Paşinyan da Laçın dəhlizi üzərində nəzarətimizin bərpa olunmasını istəyir, çünki..."

qüvvələri adlanan hərbiçilər iki il əvvəl Qarabağa göndərilərkən onların yaxalarında "Z" işarəsi olmayıb. Rusiya Ukraynaya qarşı işğalçı müharibəyə başlayandan sonra onların yaxalarında bu işarə qeyd edilib. "Z" işarəsi Rusiyanın işğalçı işarəsinin simvolu olaraq, rəşizmi özündə ehtiva edir. Odur ki, rəsmi Bakı Azərbaycan ərazisində xidmət edən Rusiya hərbiçilərindən belə bir simvoldan istifadə edilməməsinə etməlidir. Hesab edirəm ki, Kreml bununla Azərbaycana qarşı işğalçı siyasət ortaya qoyduğu mesajını verir".

"Rusiya sülhməramlı qüvvələrinin müvəqqəti məsuliyyət zonasında ermənilərin Azərbaycanın yük kolonuna hücumlarının arxasında

məhz Kreml durur"

Milli Cəbhə Partiyasının sədr müavini onu da əlavə edib ki, Rusiya sülhməramlı qüvvələrinin müvəqqəti məsuliyyət zonasında ermənilərin Azərbaycanın yük kolonuna hücumlarının arxasında məhz Kreml durur: "Bununla bir daha aydın olur ki, Rusiya sülhməramlı qüvvələrinin missiyası separatizmi qızışdırmaq və etnik münaqişə yaratmaqdır. Onlar Azərbaycanın yük avtomobillərinin təhlükəsizliyini təmin etməyərək, hücumun təşkilinə birbaşa şərait yaradır. Rusiya sülhməramlı qüvvələri Qarabağda artıq arzuolunmazdır. Bu səbəbdən də onların çıxarılması mütləq reallaşmalıdır. Rusiya rəhbərliyi etnik ermənilərin reinteqrasiyasının qarşısını almaq üçün bütün provasiyalara hazırdır. Ona görə də Azərbaycan tərəfi çekinməməli,

gömrük və sərhəd postları fəaliyyətə başlayacaq: "Bu yolun təxminən, 3 saat bağlı qalması və Azərbaycan Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyinin, İqtisadiyyat Nazirliyi yanında Əmlak Məsələləri Dövlət Xidmətinin və "AzerGold" QSC-nin əməkdaşlarının Rusiya sülhməramlı qüvvələri ilə yolda danışıqlar aparması buna misaldır. Nəbz yoxlaması uğurla həyata keçirildi. Azərbaycan məmurlarının daha sonra Xocalıda sülhməramlı qüvvələrin qərargahında sülhməramlıların komandanlığı ilə müzakirələri davam etdirməsi də ermənilərə mesajdır ki, bu yerlərdə azərbaycanlıları görməyə alışmalıdırlar. Maraqlıdır ki, Ermənistan hakimiyyəti baş verənləri soyuqqanlı qarşıladı, kəskin reaksiya vermədi, Qarabağdakı separatçılar isə haray-həşir saldılar. Onlar qorxu içindədirlər". Azərbaycanın xarici işlər naziri

Azərbaycanla sülh müqaviləsi imzalaya biləcək.

iyə "sülhməramlıları"nın dirlər"

Azərbaycanın xarici işlər naziri Ceyhun Bayramovun Moskvada rusiyalı həmkarı Sergey Lavrovla keçirdiyi görüşə də toxunan politoloq bildirib ki, realılıqla hesablaşaraq Rusiya ilə müxtəlif mövzuları müzakirə etməliyik, ancaq "Rusiya Azərbaycanın müttəfiqidir" kimi nağıla kimsə inanmaz: "Sözügedən görüşlə bağlı Rusiya Xarici İşlər Nazirliyinin yaydığı açıqlamada "Azərbaycan Rusiyanın Cənubi Qafqazda və Xəzər regionunda mühüm tərəfdaşı, eyni zamanda müttəfiqidir" cümləsini yazılıb...

Asif Nərimanlı:
"Rəsmi Bakının Laçın dəhlizini bağlamaq planı yoxdur, lakin Qarabağda bu gün atılan addımları da intensivləşdirməliyik"

Ceyhun Bayramovun Moskvada rusiyalı həmkarı Sergey Lavrovla keçirdiyi görüşə də toxunan politoloq bildirib ki, realılıqla hesablaşaraq Rusiya ilə müxtəlif mövzuları müzakirə etməliyik, ancaq "Rusiya Azərbaycanın müttəfiqidir" kimi nağıla kimsə inanmaz: "Sözügedən görüşlə bağlı Rusiya Xarici İşlər Nazirliyinin yaydığı açıqlamada "Azərbaycan Rusiyanın Cənubi Qafqazda və Xəzər regionunda mühüm tərəfdaşı, eyni zamanda müttəfiqidir" cümləsini yazılıb. "Tərəfdaş" və "müttəfiq" Azərbaycanın ərazi bütövlüyü əleyhinə separatçıları silahlandırmaz, Azərbaycanın məntəqələrini ermənicə adlandırmaz, Ermənistanla Qarabağı birləşdirən yoldan silahın və xarici ölkə vətəndaşlarının keçidinə imkan verməz. Bunlar hamısı baş verirsə "tərəfdaşlıq" və "müttəfiqlik" sadəcə söz oyunudur. Əlbəttə, realılıqla hesablaşaraq Rusiya ilə müxtəlif mövzuları müzakirə etməliyik, ancaq "Rusiya Azərbaycanın müttəfiqidir" kimi nağıla kimsə inanmaz".

"Azərbaycan Laçın dəhlizi ilə bağlı konkret addım atacaq, girişdə nəzarət buraxılış məntəqəsi quraşdıracaq"

Azərbaycanın Laçın dəhlizi ilə bağlı konkret addım atacağını, girişdə nəzarət buraxılış məntəqəsi quraşdıracağını deyən beynəlxalq hüquq üzrə professor, politoloq Fərhad Mehdiyev də əmindir ki, mütləq Laçın dəhlizi üzərində nəzarətimiz bərpa olunacaq: "Hökumətin bu məsələdəki addımları kifayət qədər açıq və yavaş olsa da, qərarlıdır. Ermənistanın baş naziri Nikol Paşinyan bu nəticəni öngörmüş ola bilər, bəlkə elə bunu da istəyir. Çünki özü də hazırda pat vəziyyətdədir və xarici faktorun məsələni yerindən tərpətməsini istəyir". Politoloqun sözlərinə görə, Laçın dəhlizi üzərində nəzarətimiz bərpa olunduqdan sonra Ermənistan cəmiyyəti Qarabağdan bir dəfəlik ümidini üzəcək və bununla Nikol Paşinyan

Xankəndi, Xocavənd və Ağdərədə ekoloji monitorinqlər təşkil etməlidir. Həmçinin, Laçın dəhlizində birgə psot qurmalıdır. Preventiv addımlar atmasaq, Xankəndidə separatçılar Rusiya ilə birgə bizə problemlər yaradacaq".

"Reallıqla hesablaşaraq Rusiya ilə müxtəlif mövzuları müzakirə etməliyik, ancaq "Rusiya Azərbaycanın müttəfiqidir" kimi nağıla kimsə inanmaz"

"Atlas" Araşdırmalar Mərkəzinin rəhbəri, politoloq Elxan Şahinoğlu isə bu qənaətdədir ki, gün gələcək Ermənistanla Qarabağı birləşdirən yolda Azərbaycan

"Regiona dayanıqlı sülh, sabitlik lazımdır və Rusiyanın vasitəçiliyindən də bu yönlü fəaliyyət gözlənilir"

İctimai Tədqiqatlar Mərkəzinin rəhbəri, tanınmış hüquqşünas İlqar Altay isə qeyd edib ki, Xankəndi, həmçinin ətraf bölgələr Azərbaycanın rəsmi ərazisidir və bu bölgə əhalisi, təbiəti, təbii resursu ilə Azərbaycanla sivil inteqrasiya olunmalıdır: "Azərbaycan dövlət

"Rusiya sülhməramlıları Azərbaycanı Qarabağ iqtisadi rayonunda addımlardan çəkəndirməyə çalışır"

Rəsmi Bakının Laçın dəhlizini bağlamaq planının olmadığını vurğulayan siyasi şərhçi Asif Nərimanlı isə hesab edir ki, son hadisələr Azərbaycanın Qarabağ iqtisadi rayonunda ekoloji monitorinqlərə start verdiyini, o cümlədən öz suveren ərazisində istədiyi addımı ata biləcəyini nümayiş etdirir: "Bakının tələbi budur ki, humanitar məqsədlər üçün nəzərdə tutulan yoldan təxribat və hərbi məqsədlər üçün istifadə edilməsin. Sarıbəbə yüksəkliyinə basdırılan minaların Laçın dəhlizindən gətirilməsi, o cümlədən, İran vətəndaşlarının Qarabağa qeyri-qanuni olaraq keçidinə icazə verildiyinə dair məlumatlar da bunun zəruriliyini bir daha ortaya çıxardı".

Siyasi şərhçi onu da qeyd edib ki, Azərbaycan adların doğru yazıldığı xəritəni Rusiya Müdafiə Nazirliyinə göndərməli, buna əməl edilmədiyi müddətdə hər dəfə dərc etməli, o cümlədən, sovetdən qalma xəritələrin dəyişdirilməsi məsələsini diplomatik kanallarla da Moskvanın qarşısında qaldırmalıdır: "Buna paralel olaraq, Qarabağda bu gün atılan addımları da intensivləşdirməliyik. Çünki problemlərin həlli gücdən, diktədən keçir". Asif Nərimanlı həmçinin, əlavə edib ki, Rusiya sülhməramlılarının müşayiəti ilə Tərtər-Kəlbəcər marşrutu üzrə hərəkət edən Azərbaycanın maşın karvanına ermənilərin hücum etməsi Laçın dəhlizində baş verənlərə cavab hesab edilə bilər: "İstisna deyil ki, bunun təşkilatçıları da elə sülhməramlılardır. Onlar Bakıya "ermənilərin təhlükəsizliyini qoruya bilmədikləri" kimi, "azərbaycanlıların da təhlükəsizliyini qoruya bilmirik" mesajını verir və bununla Azərbaycanı Qarabağ iqtisadi rayonunda addımlardan çəkəndirməyə çalışırlar. Eyni məqsəddə xidmət edən "mülki təxribatlar"ın davamlı ola biləcəyi də gözləniləndir".

Vazeh BƏHRAMOĞLU

Nəsrəddin Tusi adına Şamaxı Astrofizika Rəsədxanasında Astrofizika və ulduz astronomiyası ixtisası üzrə dissertasiya müdafiə etmiş, fizika üzrə fəlsəfə doktoru, dosent Yanoş Mahmud oğlu Məhərrəmov tərəfindən "Hürriyyət" in redaksiyasına məktub daxil olub. Müəllif dissertant Cənnəmməd Nizam oğlu Rüstəmovun doktorluq dissertasiyası mövzusunda təqdim etdiyi avtoreferata verilən ilkin rəylə bağlı ŞAR-ın nəzdində yaradılmış Birdəfəlik Dissertasiya Şurasına müraciət edib. Müəllifin yazısını olduğu kimi dərc edirik:

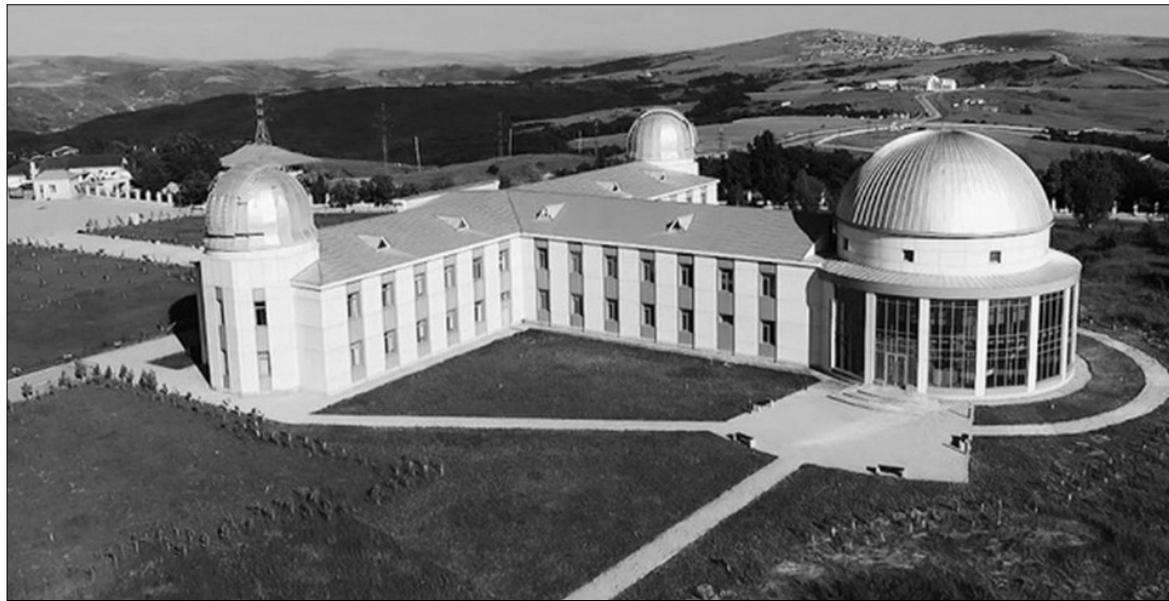
İddiaçı C.N.Rüstəmovun "Təkamülün müxtəlif mərhələlərində olan massiv sığ qoşa sistemlərin spektral və fotometrik xüsusiyyətləri" mövzusunda təqdim etdiyi doktorluq dissertasiyası işinin üçüncü "avtoreferat"ında müdafiəyə çıxarılan müddəalarda, elmi yeniliklərdə və iş üzrə əsas nəticələrdə - ciddi nöqsanların, kobud səhvlərin, saxtakarlıqların və plagiatların bir qismi aşağıdakılardır:

Müdafiəyə çıxarılmış müddəalara dair

Bu avtoreferatda müdafiəyə çıxarılan 7 müddəa yazılmışdır. Lakin onların bir qismi elmə və astronomiyaya məlum olmaqla ulduzlar üçün xarakterik olan adi müşahidə faktlarıdır, bir qismi plagiatdır, bəziləri isə kobud səhvlərdir və həm də iddiaçının saxtakarlığıdır. Təqdim edilmiş müddəalarda yeni nəticə və ya elmi yenilik yoxdur.

1) BİRİNCİ MÜDDƏA: WR tipli HD191765 ulduzunun qeyri-adi fotometrik dəyişkənliyi. Bu ulduzun fotometrik müşahidələri nəticəsində onun ulduz ölçüsünün ~10 dəqiqə ərzində 8m.0-dan 8m.1-ə qədər dəyişməsi aşkar edilmişdir.

RƏYÇİNİN XÜSUSİ ƏSASLANDIRILMIŞ İRADI: Avtoreferatın 32-33-cü səhifələrində verilmiş Cədvəl 4-ə diqqət yetirərək aşkar görünür ki, həmin cədvəlin 1-ci sütununda yazılmış Yuli tarixlərində tam hissələri eyni olan günlər yoxdur. Yeni həmin cədvəldə ən azı bir gündən bir və ya bir neçə günlük fasilə ilə fotometrik dəyişmələr təqdim olunmuşdur. HD191765-də (WR 134) ulduz ölçüsünün bir gün ərzində dəyişməsi isə ən çoxu 0,06 olmuşdur, iddiaçının uydurduğu kimi 0,1 yox. Odur ki, 0,06 ədədinin 0,1-ə yuvarlaqlaşdırılması yolverilməzdir, çünki bu sözügedən məsələdə böyük xətdir. Burada iddiaçının saxtakarlığı odur ki, Cədvəl 4-də 10 dəqiqəlik dəyişməni göstərən fakt, sübut yoxdur. Əgər ~ 10 dəqiqəlik dəyişmə olsaydı, bu zaman Cədvəl 4-də Yuli tarixlərinin tam hissələrindən ən azı ikisi eyni olmalı idi, lakin həmin cədvəldə belə hal yoxdur. Halbuki, iddiaçı özünün bu uydurmasını Cədvəl 4-ə istinad etməklə əsaslandırmağa çalışıb. Beləliklə, aşkar olur ki, ya iddiaçı Yuli günlərinin nə olduğunu bilmir, ya da ki, o, saxtakarlıq edərək ən azı bir sutka ərzində baş vermiş fotometrik dəyişməni ~ 10

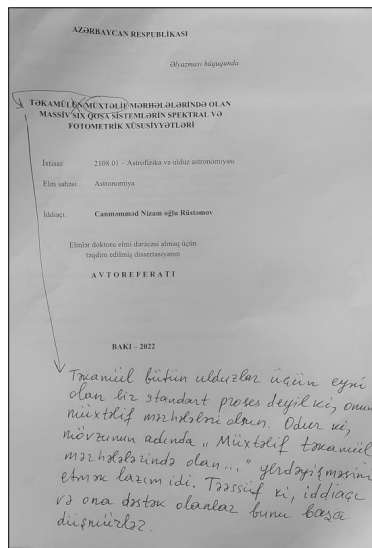
Daha bir biabırçı doktorluq dissertasiyası...

dəqiqəlik dəyişmə kimi oxuculara və elmi ictimaiyyətə sırımsıdır.

Belə saxtakarlığın haradan qaynaqlandığını aşkar etmək məqsədilə, iddiaçının istinad etdiyi Azərbaycan Astronomiya Jurnalının 2011-ci il, Cild 6, №2, səhifə 31-35-də nəşr etdirdiyi məqaləsinə baxış keçirdik. Yuxarıda qeyd olunan Cədvəl 4, bu məqalədə olduğu kimi verilmişdir. Həmin məqaləni oxuyarkən iddiaçı C.N.Rüstəmovun digər bir saxtakar əməli ortaya çıxdı. Aydın oldu ki, iddiaçı həmin məqaləsində ris.5 kimi təqdim etdiyi şəkildə istinad edib guya HD191765 ulduzunda 10 dəqiqəlik müddət ərzində ulduz ölçüsündə 0,1 qədər fotometrik dəyişmə əldə etmişdir. O bu fikirlərini Cədvəl 4-də yazdıqları ilə uzlaşdırmağa çalışsa da, amma ris.5-də verilənlərlə Cədvəl 4-də yazılanlar bir-birinə qətiyyənlə uyğun gəlmir. Bəs C.N.Rüstəmovun qeyd etdiyi saxta əməli nədir?

AJJ-də nəşr olunmuş sözügedən məqalənin 32-ci səhifəsinin 2-ci sütununda mətnə yazmışdır ki, 2455411.428 Yuli gününə uyğun tarixdə HD191765-in ulduz ölçüsünün 10 dəqiqə ərzində 8.0-dən 8.1-ədək dəyişmişdir və iddiaçı bu əsasla Pis.5-ə istinad etmişdir.

Pis.5-ə baxsaq: Şəkildən aşkar görünür ki, WR 134 (HD191765)-in və "kontrol" ulduzu deyilən obyektin signal təsvirlərinin müddəti 12 dəqiqəlikdir. Belə ki, absis oxundakı şkalaya diqqət etsək UT-yə uyğun 12-dən 22-yədək (10 dəqiqə) dəqiqəlik intervaldan solda və sağda hərəsində 1 dəqiqəlik signal təsvirlərini də nəzərə alsaq cəmi 720 saniyəlik (yəni 12 dəqiqə) signal təsvirləri göstərilmişdir. İndi isə Cədvəl 4-də 2455411.428 tarixinə uyğun bir ekspozisiya müddətinə (T) və təsvirlərin sayına (N) baxsaq. Cədvəl 4-dən görünür ki, həmin tarixdə hər birisi 4 saniyə olmaqla cəmi 130 təsvir alınmışdır. Bu isə cəmi 520 saniyəlik signal təsviri edir. Lakin Pis.5-də həm WR 134 (HD191765) ulduzu, həm də "kontrol" ulduzu

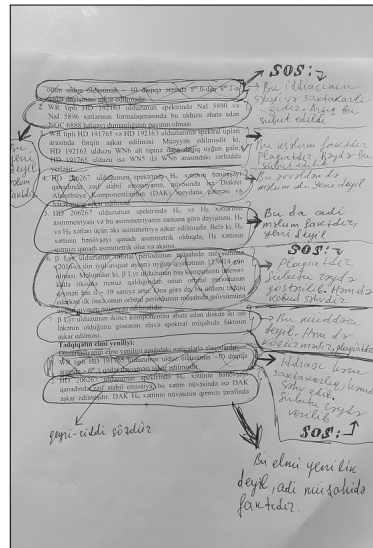
üçün 720 saniyəlik signal təsvirinin fotosəhifə verilmişdir.

Cəmi 520 saniyəlik fotometrik müşahidədə 720 saniyəlik signal təsviri necə görünü bilər, bu ola bilməz axı...?

Beləliklə, tam sübut edilmiş oldu ki, birincisi Cədvəl 4-də verilənlər ən azı bir sutkalıq və bundan çox olan dəyişmələrdir, orada 10 dəqiqəlik dəyişmələr göstərilmişdir. Həm də iddiaçının buna uyğun - Azərbaycan Astronomiya Jurnalının 2011-ci il, Cild 6, №2, səhifə 31-35-də nəşr etdirdiyi məqaləsindəki 5-ci şəkildəki signal təsvirlərlə, Cədvəl 4-də 2455411.428 Yuli tarixinə uyğun verilənlər, ümumi ekspozisiya müddəti baxımından bir-birinə uyğun gəlmir. Belə ki, həmin 5-ci şəkildə 720 saniyəlik signal təsvirləri verilib, lakin Cədvəl 4-də isə buna uyğun ümumi ekspozisiya müddəti 520 saniyədir. Bu isə qeyri-mümkündür. Göründüyü kimi iddiaçı 520-ni 720-dən böyük hesab edib...???

Digər "Rəyçi"lər, "Opponent"lər və BED 3.05 Birdəfəlik Müdafiə Şurasının üzvləri çox savadsız olduqlarından bunu başa düşməyiblər.

2) İKİNCİ MÜDDƏA: WR tipli HD192163 ulduzunun spekt-

rində Nal 5890 və Nal 5896 xətlərinin formalaşmasında bu ulduzu əhatə edən NGC 6888 hələqəvi dumanlığının payının olması.

RƏYÇİNİN İRADI: İddiaçının bu fikri də yeni deyil. Əvvəla isti ulduzların spektrlərində Nal 5890 və Nal 5896 dublet xətlərinin ulduzlara münasib formalaşması əsasən ehtimal kimi astrofizika elminə çoxdan məlumdur. Digər tərəfdən HD192163 ulduzu elə NGC6888 dumanlığının içərisində olduğundan aksiom kimi aydın olur ki, ulduzu əhatə etmiş dumanlıq mühiti, Nal dublet xətlərinin formalaşmasına öz təsirini göstərəcək.

3) ÜÇÜNCÜ MÜDDƏA: HD191765 və HD192163 ulduzlarının spektral tipləri arasında fərqin aşkar edilməsi. Müəyyən edilmişdir ki, HD192163 ulduzu WN6 alt tipinə daha dəqiq uyğun gəlir, HD191765 ulduzu isə WN5 ilə WN6 arasındakı sərhəddə yerləşir.

RƏYÇİNİN İRADI: Bu məsələyə dair iddiaçı avtoreferatın 37-38-ci səhifələrində məlumat vermişdir. Burada müvafiq kəmiyyətlər üçün loqarifmik nisbətlərin hesablanması yeni deyil, iddiaçı başqalarının işlərində (hələlik bu köçürmənin ünvanını göstərmirik) yazılanları hazırkı ulduzlar üçün mexaniki

qaydada tətbiq edib sadə hesablama aparmışdır. İddiaçının belə sadə hesablamaları müdafiəyə çıxarılan əsas müddəə kimi təqdim etməsi çox acı təəssüf doğurur. Bu müddəə deyil, adi laborant işidir.

4) DÖRDÜNCÜ MÜDDƏA: HD206267 ulduzunun spektrində H-alfa xəttinin bənövşəyi qanadında zəif stabil emissiya xəttinin, nüvəsində isə Diskret Absorbsiya Komponentlərinin (DAK) meydana gəlməsi və hərəkətinin aşkar edilməsi.

RƏYÇİNİN İRADI: DAK əksər ifratnəhənglərin, o cümlədən WR ulduzlarının H-alfa, hətta bəzən də H-beta xətlərinin profilərində müşahidə olunur. Bu əvvəldən də məlumdur (hələlik bu köçürmənin ünvanını göstərmirik) və həm də müşahidə faktıdır. Müşahidə faktını müdafiə etməzlər. Bu müddəə deyil.

5) BEŞİNCİ MÜDDƏA: HD206267 ulduzunun spektrində H-alfa və H-beta xətlərinin asimmetriyası və bu asimmetriyanın zamana görə dəyişməsi. H-alfa və H-beta xətləri üçün əks asimmetriya aşkar edilmişdir. Belə ki, H-alfa xəttinin bənövşəyi qanadı asimmetrik olduqda, H-beta xəttinin qırmızı qanadı asimmetrik olur və əksinə.

RƏYÇİNİN İRADI: Bu ulduza dair işlər avtoreferatın 15-19-cu səhifələrində verilmişdir. Avtoreferatın həmin səhifələrindəki istinadlar göstərir ki, yazılanların əksəriyyəti başqalarından köçürmədir. Bir də ki, əksər isti ulduzların spektrlərində müşahidə olunan H-alfa və H-beta xətlərində asimmetriya var. Bu yeni olmayan adi müşahidə faktıdır, müddəə deyil. Müşahidə faktını müdafiə etmirlər. Qaldı ki, buna dair avtoreferatın 17-18-ci səhifələrində yazıldığı kimi - spektral xətdə şüa sürəti, qalıq intensivliyi, ekvivalent en ölçmək laborant işidir. İsti ulduzlarda spektral xətdə şüa sürəti və spektral parametrlərin ölçülməsi və bu kəmiyyətlərin qiymətlərində dəyişkənliklərin olması adi haldır. Bunlar da müddəə deyil. Səhifə 18-də göstərilmiş H-alfa və H-beta profiləri isə çox kiçik olmaqla aydın görünməyən formatda verilməklə səliqəsizdir. Aşkar görünür ki, həmin profilərdən DECH program qovluğunun "smooth" komandası vasitəsilə küy aradan qaldırılmışdır. Küy aradan qaldırılmayan da xəttin profili yalançı asimmetriya göstərə bilər.

6) ALTINCI MÜDDƏA: b Lyr ulduzunun orbital periodunun müşahidə mövsümünə (2016-cı ilin iyul-avqust ayları) uyğun qiymətinin 12,9414 gün olması. Məlumdur ki, b Lyr ulduzunun baş komponenti intensiv kütlə itkisinə məruz qaldığından onun orbital periodunun qiyməti hər il ~ 19 saniyə artır. Ona görə də, bu ulduzu tədqiq edərkən ilk öncə onun orbital periodunun müşahidə mövsümünə uyğun qiyməti müəyyən edilməlidir.

RƏYÇİNİN XÜSUSİ ƏSASLANDIRILMIŞ İRADI: İddiaçı öz avtoreferatının 22-ci səhifəsində yazıb ki, şüa sürəti əyrisini sürüşdürərək M.Skulskinin əyrisi ilə üst-üstə salmaqdan ötrü periodun qiymətini sənə surətdə azaltmışdır və bu zaman 12,9414 gün qiyməti alınmışdır. Daha sonra avtoreferatın 23-cü səhifəsində iddiaçı istinadla uydurub ki, onun tapdığı P=12,9414 günlük period Zhao M. və başqalarının tapdığı periodla üst-üstə düşmüşdür. Qeyd edirik ki, iddiaçı burada da aşağıda göstərilmiş kobud səhvə, saxtakarlığa və plagiatla yol vermişdir.

(Ardı növbəti sayımızda)

Allahın yaratdığı bütün canlılar kimi, insan anatomiyası da riyazi qanunauyğunluğa tabedir. Bu yazımızda sizinlə bərabər bu qanunauyğunluğa nəzər salacağıq.

Allah dərgahına əl açan insan məscidə bənzəyir

İki əllərini Haqq dərgahına qaldıraraq (və yaxud, səcdə edərək) Rəbbinə dua edən insana kənardan diqqət etsək, iki əlləri qoşa minarəyə, başı günbəzə, sinəsi (qəlbi) otağa bənzəməklə, canlı məscidi xatırlatdığını görürük.

Onda dərk edirik ki, "Bir insanın qəlbinə sındırmaq bir məscidi uçurmağa bərabərdir" məsəli heçdən yaranmayıb, məhz bu hikmətdən qaynaqlanır.

Omrümüz boyu bir məscid tikə bilmiriksə, heç olmasa biri-birimizin qəlbinə qırılıb, gündə yüzlərlə məscid uçurmayaq.

İnsan anatomiyası 220 sümüyün birləşməsindən yaranıb

Bildiyimiz kimi, məişətdə işlədiyimiz bütün cihazların üzərinə 220 ədədi həkk olunub. Bu səbəbdən 220 ədədi cəmiyyətdə enerji rəmzi kimi qəbul olunur. Maraqlıdır ki, enerji (ruh) daşıyıcısı olan insanın da üzərində 220 ədədi vardır. Belə ki, insan anatomiyası 220 sümüyün birləşməsindən yaranıb.

İnsan anatomiyasında yeddi rəqəmi

Bildiyimiz kimi, insan sifətində - iki göz, iki burun, iki qulaq, bir ağız olmaqla - yeddi dəlik vardır. Həmçinin, Yer, və göy də yeddi qatdan ibarətdir. Eləcə də Allah qarşısında səcdə edən hər bir insana fikir versək, onun yeddi üzvünün - 2 ayaq, 2 diz, 2 əl və 1 alın - yerə toxunduğunu görürük.

Beləliklə, Yer, göy və Allaha baş əyən kamil insanın qatlarını toplasaq 21 ədədinin alındığını görürük:

$$7 + 7 + 7 = 21$$

21 ədədi "Quran"-ın "Peyğəmbərlər" surəsinin sıra nömrəsi olduğundan, bu ədəd müqəddəs kitabda elm, kamillik və Peyğəmbərlik rəmzi sayılır.

Elmi-lədund araşdırmalarımız göstərir ki, insanda elm, sevgi, humanizm və digər insani keyfiyyətlərin (kamilliyin) təməli ana südü ilə qoyulur. Bu təməlqoyma prosesi 21 ay çəkir.

Ona görə də hər şeyi qabaqcadan hesablayan və bilən ALLAH yeni doğulmuş körpənin məhz 21 ay ana südü ilə qidalandırdığı bir çox ayələrdə insanlara tövsiyə edib. Bildiyimiz kimi, "Quran" insanın "texniki pasport"u olaraq göndərilmişdir - necə ki, hər bir alim ixtira etdiyi cihazın işlənmə qaydasını göstərən teniki pasport yazır.

Təəssüflər olsun ki, məişətdə işlətdiyimiz cihazlarda problem yaranmasın deyərək onun texniki pasportunu tez-tez oxuyub əməl etdiyimiz halda, özümüzün, yaxud övladlarımızın həyatında problem yaranmaması üçün, Yaradanın bizə göndərdiyi "texniki pasport"u bir dəfə də olsun oxumuruq (yaxud, əməl etmirik).

İnsan anatomiyasında riyazi sirlər

"Biz hər şeyi sayıb yazmışıq" (Quran, 78:29)

Bu gün qadınlar arasında sürətlə yayılan süd vəzlərində şişlərin (kista, mastopatiya və s) yaranması da körpənin 21 ay südlə qidalandırmaq barədə "Quran"-dakı tapşırıq əməl etməməyin nəticəsidir! Beləliklə, Allahın tövsiyyəsinə əməl etməyən analar övladlarının fiziki və mənəvi sağlamlıqları ilə yanaşı, öz sağlamlılıqlarını da risk altında qoyurlar.

Əgər uşaq 21 ay ana südü ilə qidalansa, böyüyəndə kamilliyin ən yüksək mərtəbəsinə - Peyğəmbərlik məqamına yüksələ bilər. Bu səbəbdən də "Quran"-ın "Peyğəmbərlər" surəisi 21 ədədi ilə nömrələnmişdir.

Yuxarıda qeyd etdik ki, "Quran"-ın 21-ci surəsi "Peyğəmbərlər" adlandığından, 21 ədədi müqəddəs kitabda Peyğəmbərlik rəmzi sayılır. Elmi-lədund araşdırmalarımız göstərir ki, qadınlardan fərqli olaraq, kişilərin anatomik quruluşunda 21 ədədi görünür. Belə ki, qadın anatomiyasında 20 ədəd çıxıntı (barmaq) olduğu halda, ki-

şilərdə barmaqların və barmaqvari çıxıntıların birlikdə sayı 21-dir. Həyatda təsadüf yoxdur. Bu amil qadınların peyğəmbər seçilməsinə səbəb olmasa da hər halda insanın anatomik quruluşunun müqəddəs kitabla uzlaşmasını göstərən faktıdır.

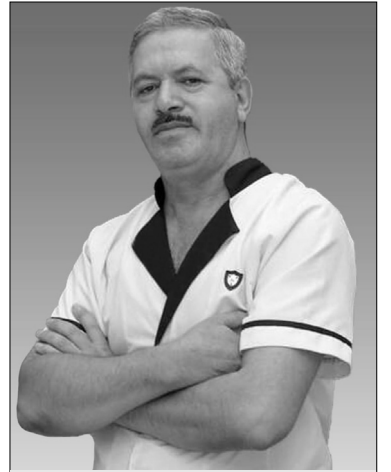
İnsan anatomiyasında paralel aləmə çıxış nöqtələri var

Bildiyimiz kimi, kompyuter insanın alt kopyası olaraq yaradılıb. İnsanlar alt kopyanın bütün sirlərini öyrənsələr də, özlərindəki (əslindəki) sirləri öyrənməkdə acizdirlər.

İnsanda elmə məlum olmayan sirləri Elmi-lədunda üzə çıxarmaq mümkündür. Məsələn, Elmi-lədund araşdırma nəticəsində sifətdə üç nöqtə üzə çıxardıq ki, onları hər əlin üç barmağı ilə birləşdirdikdə, barmaqların fəzada vəziyyəti "WWW" formasını alır və belli parol sözləri (kəlməyi-şəhadəti) dedikdən sonra insanın bəsiyyət gözü

açılaraq, paralel aləmdəki nuru və bu aləmin gözəlliyini, mələklərin nurunu ziyarət edə bilir. Necə ki, həmin nöqtələri ("WWW") sıxmaq-la, kompüter informasiya məkanına çıxır və dünyanın istənilən nöqtəsi ilə bir anda əlaqə yaradır. Buradan aydın olur ki, insanda (əslində) olmayan bir şey, alt kopya sayılan kompüterə düşə bilməz.

Sübut üçün, sizə daha bir sirri açım: internetdə informasiya ötürmək üçün istifadə edilən "@" işarəsinin və insanın mədə-bağırsaqının şəkillərini götürüb, yanaşı qoyun. Görəcəksiniz ki, bunlar biri-birinin bənzəridir. Elmi-lədund araşdırmalarımız zamanı kəşf etdik ki, bunların funksiyaları da üst-üstə düşür. Belə ki, mədənin üzərində olan nöqtələri basmaqla, insan öz enerjisini (məsajını, komandasını) Kainatın istənilən nöqtəsinə ötürə bilər. Bu vaxt insandan ayrılan enerji minlərlə km uzaqlıqda olan insana, eləcə də orada yerləşən cihaz və texnikalara təsir edə bilər. Bu vaxt insandan ayrılan enerji öz gücünə görə Allahın enerjisinə yaxın, bəlkə də elə Ona bərabər olur. Çünki, həmin vaxt insan öz gücünü Allahın gücü, enerjisi ilə birləşdirir. Onu da

Paşa YAQUB, Həkim, Elmi-lədund bilicisi

qeyd edim ki, mədənin üzərindəki nöqtədən cihaz və texnikalara qarşı cəmi bir dəfə - 1999-cu ilin dekabrında istifadə edilib. Onda da göndərilən enerjinin ünvanı Yer in cazibəsindən kənarda olan kosmik ötürücü stansiyalar olub. Həmin vaxt kosmosda olan stansiyaların işi bir dəqiqəlik dayandırdıqdan, Yerdəki bütün televiziya translyasiyaları, rabitə və internet də bir dəqiqəlik kəsildi. Həmin gün bu hadisə dünyanın bütün xəbər agentliklərində yayımlansa da, sirrini heç kəs açmadı. Bir neçə cümlə ilə vurğulandı ki, ötürücü stansiyalar Yerdən edilən təsirlə dayandırıldı. Əslində isə, onu Neftçala rayonunda yaşayan, və mənə bu sirri öyrədən dostum Hacı Xalid etmişdi.

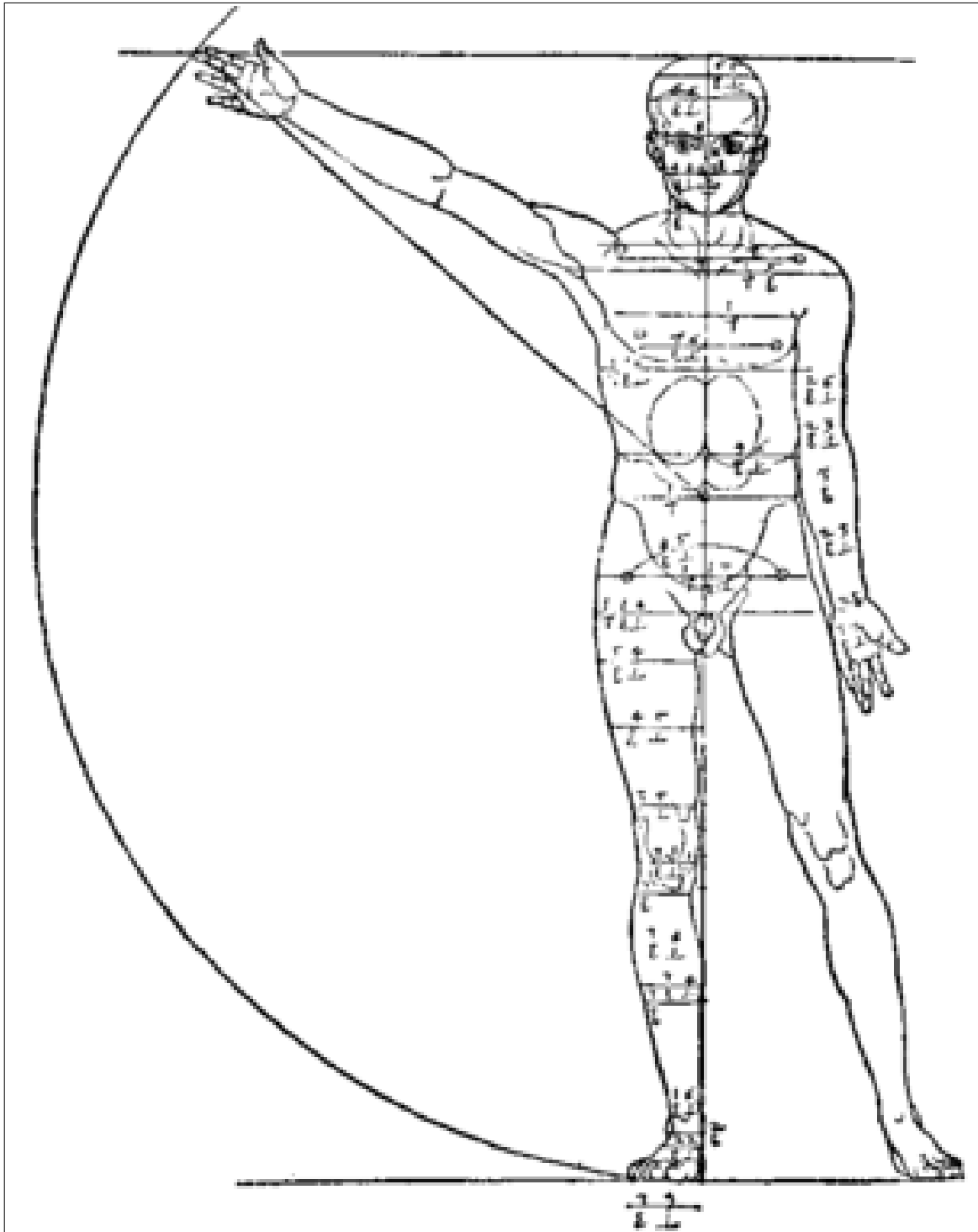
Oxucuda sual yaranacaq ki, bunu təkrar etmək (kosmik ötürücüləri bir də dayandırmaq) mümkündürmü?

Qeyd edək ki, bu hərəkət ancaq Allah-təalanın Özünün birbaşa icazəsi ilə edilə bilər. Allah bunu bir dəfə etməyə icazə verdi ki, həqiqi-yəqinlik hasil olsun. Yəni, insan nəyə qadir olduğunu, Allahdan sonra ikinci qüdrətli varlıq olduğunu bilsin.

Yerdən ötürülən enerjinin (verilən komandanın) ünvanı ona görə ötürücü stansiyalar seçildi ki, bütün dünya bilsin: Azərbaycanda elmi-lədund sahibləri var və bu elm nəyə qadirdir. Həmin gün dünyanın bütün KİV-ləri tərəfindən xəbəri yayımlanan bu hadisə, Yer sakinlərinə Yaradan tərəfindən bir mesaj idi ki, silahlarınızın gücünə çox güvənməyin; Allahın elmi istənilən vaxt həmin silahları susdurmağa, enerjini kəsməyə qadirdir!

Bu sirləri bilməklə istənilən xəstəliyi sağaltmaq mümkündür

Onu da qeyd edək ki, "www" və "@" işarələrinin insan anatomiyasında yerini bilməklə istənilən xəstəliyi müalicə etmək mümkündür və biz artıq neçə illərdir ki, bu sirləri tibb elminə tətbiq edib, gözəl nəticələr alırıq. Belə ki, pasiyentin qarşımızda, yaxud, bizdən min kilometrə uzaqda olmasından aslı olmayaraq, həmin nöqtələrin köməyi ilə komanda verərək, orqanizmdəki ağrını bir anda yox edə bilirik; həmçinin, bütün xəstəlikləri (o cümlədən tibb elminin sağalmaz hesab etdiyi xəstəlikləri) sağaltmaq problem deyildir (pasiyentlərimiz buna şahiddirlər).

Əhməd Seyidov fenomeni

(Zaqafqaziyada və Orta Asiyada ilk pedaqoji elmlər doktoru)

yaradıcılığını araşdırmışdır: Hazırlıq mərhələlərində M.Füzulinin, A.Bakıxanovun, M.F.Axundovun, S.Ə.Şirvaninin, Mirzə Cəlilin pedaqoji irsini - dünyagörüşlərini ilk dəfə tədqiqatına cəlb etdi. Bu dahi ədəbi simaların şəxsiyyətlərinin dövrünü və yaradıcılıqlarını dərk etmək, özü də 30-cu illərdə böyük hadisə idi. Sovet ideologiyasını nəzərə alsaq, Əhməd Seyidovun böyüklüyü daha da dahiləşər.

Pedaqogika Tarixi Əhməd müəllimin diqqətini nə üçün bu qədər özünə çəkmişdir? Suallına cavab tapmalı oldum - düşündüm. Bunu elmin indisi və gələcəyini yaratmaq, inkişaf etdirmək üçün onun keçmişinə ehtiyatla, həssaslıqla yanaşmasında gördüm, sonralar M.Qorkidə oxudum. Yəqin ki, professor cavanlığından tanışdı yazıçının sözlərilə: "Qədim elmləri geniş yaymaq çox mühüm və məsuliyyətdir, çünki yalnız o, elmin böyük məqsədlərinə rəhbər yaratmağa, kütlələrdə idrakın gücünə etibar oymağa qadirdir".

Professor Əhməd Seyidov "Əlifba" dərsliyini (H.Sanlı ilə birgə) yazmışdır. Ötən əsrin 30-40-cı illərində "A.A.Bakıxanovun pedaqoji fikirləri", "K.D.Uşinskinin didaktik görüşləri", "S.Ə.Şirvani müəllimin rolu haqqında", "XVIII-XIX əsrlərdə Azərbaycanda xalq maarifinin təşkili öçerkləri", "XIX əsrdə Azərbaycanda pedaqoji

Professor Əhməd Seyidov "Əlifba" dərsliyini (H.Sanlı ilə birgə) yazmışdır. Ötən əsrin 30-40-cı illərində "A.A.Bakıxanovun pedaqoji fikirləri", "K.D.Uşinskinin didaktik görüşləri", "S.Ə.Şirvani müəllimin rolu haqqında", "XVIII-XIX əsrlərdə Azərbaycanda xalq maarifinin təşkili öçerkləri", "XIX əsrdə Azərbaycanda pedaqoji fikrin əsas nümayəndələri", "Azərbaycanda pedaqoji fikir tarixindən" əsərlərinin nəhayət, çoxcildlik "Pedaqogika tarixi" dərsliyinin müəllifidir...

fikrin əsas nümayəndələri", "Azərbaycanda pedaqoji fikir tarixindən" əsərlərinin nəhayət, çoxcildlik "Pedaqogika tarixi" dərsliyinin müəllifidir. Unutmayaq və bəzi alimlərə sadə görünməsin ki, 30-50-ci illərdə nisbətən yetişmiş pedaqoqlar nəslə vardı, amma onları ideologiyanın təhsil məsələlərinin təbliği, tədqiqi daha çox maraqlandırmışdı. Pedaqoji irsimizin dərinliyinə varmaq ələ də maraqlandırmamışdı. Əhməd Seyidovun fenomenliyinin mahiyyətində bu elmi amal dayanmışdı.

Əhməd Seyidov ömrünün son illərində Firidun bəy Köçərlinin yaradıcılığının bir qolu olan pedaqoji fəaliyyətini araşdırırdı. Xatırlayıram: xəstəhal olanda tələbə dostum, professorun yetirməsi Ramin İsayevlə onu yoluxmağa getmişdik. Gəlişimizə sevindi, xeyli söhbət etdik, nə üzərində işlədiylə maraqlandım. O:

- Müəllimim Firidun bəy Köçərlini tədqiq etmişəm. Əsər hazırdır. Çapını gözləyir, - dedi. - Sağlıq olsun. - Xeyli fikrə

getdi. Güman, müəllimini xatırlayırdı. Çapı üçün Allah Təaladan aman istəyirdi...

İş ələ alındı, məni "Maarif" dövlət tədris nəşriyyatına baş redaktor təyin etdilər (1984-1992). Mən professor Əhməd Seyidovun arzusunu yerinə yetirdim, "Azərbaycanda pedaqoji fikir tarixindən" monoqrafiyasını nəfis şəkildə "Ön söz"ümlə nəşr etdim, "F.B.Köçərli" elmi - tədqiqat əsərini də kitaba daxil etdim. Xeyli yüngülləşdim...

Professor Əhməd Seyidovun Azərbaycan elmi - pedaqoji kadrların hazırlanmasında müstəsna xidməti olmuşdur. H.Əhmədov, N.Kazımov, Y.Talıbov, F.Seyidov, Sabir Şəfiyev, Ə.Haşimov, Əjdər Ağayev, N.Rəfibəyli, Bəxtiyar Abdullayev, A.Eminov, İsa Musayev, R.İsayev və başqaları onun yetirmələridir. O, bu milli mentalitetinə digər respublikalara elmi kadr hazırladığını da əlavə edərdik. Azərbaycan pedaqoqlarından üç şəxsin, o vaxtkı aparıcı rus alimlərin, rus pedaqoji ictimaiyyətin arasında

geniş nüfuzu olmuşdur. Bunlar Əhməd Seyidov, Mehdi Mehdiyev və Hüseyn Əhmədovdur.

Bizim pedaqoji elmimizin, təhsilimizin kürsüsündə oturan alimlərimiz var ki, hələ də məhdud mövzu dairəsində həvalarını dəyişir, ya karyeralarının qayğısında əl - qol atır, ya da istedadsız qohumlarına, yaxınlarına himayədarlıq göstərirlər. Düşünmək istəmirlər ki, xüsusilə, dünyasını dəyişənləri, ətrafındakı seçilən yaradıcı potensialı olanı saysın ki, milli pedaqoji fikrimizi yüksəlsin, təəssüf bunu başa düşmək istəmirlər...

Yerinə düşmüşkən: Zaqafqaziyada və Orta Asiyada ilk pedaqoji elmlər namizədi və elmlər doktoru Əhməd Seyidovun ölümündən sonra yubileylərini keçirmək, 30 ildən artıq.

Pedaqoji Universitetin "Pedaqogika" kafedrasına rəhbərlik etmiş bir fədakar alim yada düşməmişdir. İşlədiyi (50 ildən artıq) kafedrada "Xatirə lövhəsi belə asılmamışdır, universitetin rektorluğu Elm və Təhsil nazirliyi qarşısında məsələ belə qaldırmamışdır. Buna yalnız təəssüflənmək olar. Məntiqə belə çıxır ki, müstəqilliyimizdə belə, kimsəsizlər heç vaxt yada düşmür. Halbuki, görkəmli alimlərimizdən, professorlar A.Abbasov, Ə.Dəmirçizadə, Z.Göyüşov, A.Qurbanov, M.Mehdizadə, M.Muradxanov, Ağaməhd Abdullayev, Mircəlil Paşayev, Cəfər Xəndan və başqalarının hörmət etdiyi Əhməd Seyidov nədənsə ölümündən (1977) sonra xatırlanmamışdır. Orta səviyyəli alimlərin, pedaqoqların, təsadüfi vəzifə tutmuşların adlarını daşıyan küçələrdən, xatirə lövhələri asılmış binaların önündən keçərkən Əhməd Seyidovu xatırlayırdıq: Azərbaycanda "Pedaqoji məktəb" yaratmış böyük alim, fenomenal pedaqoq, professor Əhməd Seyidov unudulmamalıdır.

Əhməd Seyidov ömrünün son illərini doğulduğu Aslanbəyli kəndində keçirdi, onu torpaq çəkirdi, uşaqlığını və yeni-yetməliyini keçirdiyi yurdu. O, kənd qəbiristanlığında dəfn olundu. Oğlu, professor Fikrət Seyidovla yanaşı. Mən bir neçə il qabaq yolumu Aslanbəyindən saldım. Hər iki müəllimim: Əhməd və Fikrət Seyidovların məzarlarını ziyarət etdim, qəbrənləri qoydum: "Uyuyun, mənim əziz müəllimlərim, - deyib qəbiristanlıqdan uzaqlaşdım. Tamamilə ümitsiz bir arzunun içində olduğumu anladım.

Allahverdi Eminov

Professor Əhməd Seyidov Qazağın Aslanbəyli kəndində doğulmuşdur. Qori Müəllimlər Seminariyasında 1913-1917-ci illərdə təhsil almış, doğma kəndində qızlar üçün iki sinif açmış və dərs demişdir.

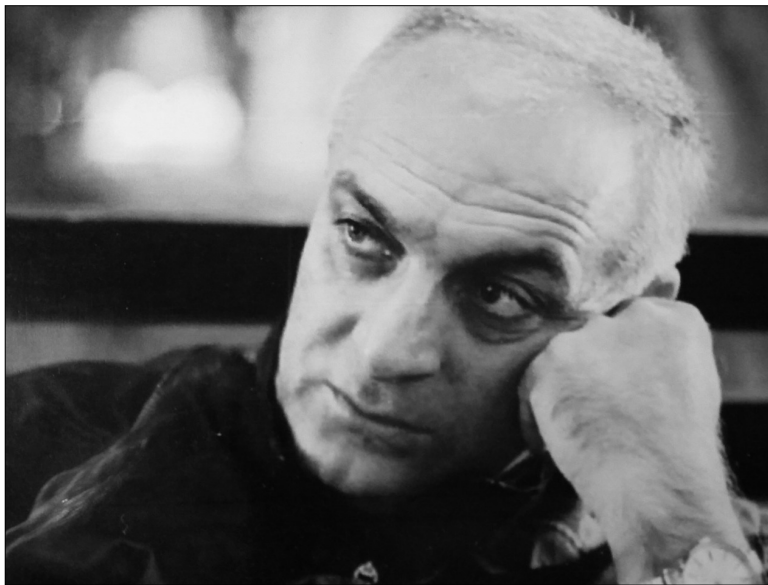
Onun ömür yolu, yaradıcılıq taleyi Azərbaycan regionlarına səpələnmiş, maarifin inkişafının kərpiclərini hörmüş, əzəmətli görümlün ucalığına fəxrle tamaşa etmişdir. Əhməd Seyidov kökünü qiymətləndirən, gördüyünə əməl edən, ətrafın mədəniyyətinə hörmət bəsləyən şəxsiyyət idi. Seminariyada F.B.Köçərli, A.Çernyayevski, Rəşid bəy Əfəndiyev, Q.İ. Popov, K.Z.Qaranidzedən dərs almışdır. Seminariyada N.Nərimanov, Ü.Hacıbəyov, M.Maqamayev, S.S.Axundov, Səməd Acalov və başqaları təhsil almış görkəmli ziyalılardı. Professor Ə.Seyidov J.J.Russo, Con Lokk, A.A.Komenski, K.D.Uşinski kimi dünyəvi şöhrətli pedaqoqların irsini mənimsəmiş, sonralar onların

Bəyaz pərdəni diaqonal boyu ildırım sü-rəti ilə kəsən qatar ekran boyu şütüyərək hansısa məntəqəyə yol almaqdadır. Qatarın hansı məntəqəyə istiqamət götürdüyü çox da eynimizə deyil, əsas diqqət, bir-birini əvəz edən vaqonların sağ və sol cinahlarında yer alan məkan anlayışlarıdır. Bir şərid kimi uzanıb gedən qatarın sağ cinahında ağır deyən qulağın eşitmədiyi, dedi-qoduların, şayələrin, kriminal insidentlərin, xoş və xoş olmayan təzahürlərin, xəyanətlərin, günah və suçlamaların, hədyanat püskürən təfərrüatların, ikiayaqlı məxluqların boğuşduğu qələbəlikdən ibarət qloballaşma (küresəlləşmə) sindromuna yoluxmuş sivil dünya, sol cinahında isə ucsuz-bucaqsız, ins-cinsin gözə dəymədiyi, az qala bərri-biyaban ovqatı aşılaraq məndəcərlikdən və bu cadar məkanda, nizam- intizamla örüşə gedən və bəzən də ikiayaqlı məxluqların törətdiklərinə “nəlbəndə baxan kimi” matdım-matdım baxan dördayaqlı məxluqlardan-dəvələrdən ibarət arxaik dünya yer almaqdadır.

Beləliklə Çöl... Ucsuz-bucaqsız, az qala üfqlə qovuşan, göz işlədikcə geniş və intəhasız, hərdəsa möhtəşəm, eyni zamanda sürünənlərin yaşadığı, özündə əsrarəngiz sirləri qizləyən vahiməli bir məkan... Elə bir məkan ki, insan da, heyvan da, üzərində yaşayan hər hansı bir canlı belə onun qarşısında sanki təzim edib keçmək məcburiyyətindədir. “Çölçü” filmində məhz o, yeni - Çöl, sanki əsas personajlardan biri kimi baş rollardan birini ifa etməkdədir. O, bütün film ərzində ekran boyu göz oxşayaraq, yerdə qalan digər qəhrəmanlar üçün özünəməxsus olan bütün qanun və yaşam üsullarını məhz özü dikte və təlqin edir.

Kol-kos basmış ənginlik... Yandırıcı günəş... Ara-sıra çiləyən yağış... Səssizlik... Sakitlik... Və maraqlı burasıdır ki, dialoqlar və bəzən də hərəkətlər arasında olan bu sükunət filmin xeyrinə olmuş, onun bədii obrazına çevrilmiş və sanki bir seyirçi kimi bizlər də həmin an yabanı, sərt, çılpaq çölün ənginliyinə dalıb, onun sükunət dolu mühitində sakinlərdən birinə çevrilirik. “Çölçü” hərçəndi “dinamikadan məhrum” olsa da maraqlı bir yaradıcılıq məhsuludur. Rejissor Şamil Əliyev qəsdən hadisələrdəki dinamika və aksiyonun ardınca qaçmır, o, Çöl mühitini və bu sərt mühitdə yaşayan insanların bir-birinə olan münasibətini, təmas və davranışlarını sadəcə görməyə, anlamağa, dərk etməyə çalışır!..

Bu möhtəşəm, eyni zamanda sadə filmində Şamil Əliyev qoca

Dünyanı fəth edən “Çölçü”

Ulunun, gənc oğlanın və qızın simasında müdrikliyi, səmimiyyəti, təcrübəni, fərasət və bəsirəti, dostluğu, ətraf mühitə uyğunlaşma bacarığını və öz peşəsinə ürkədən bağlılığı göstərməyə çalışmışdır. Bu qarışım bizi, şütüyən qatarın şərqindəmi, qərbindəmi və ya sağındamı, solundamı yerləşən insanlığın, xalqların hələ biri-birindən uzaqlaşmadığı, aralı düşmədiyi, əlaqələrin kəsilmədiyi, rabitələrin qırılmadığı hər hansı bir sivil dünya və ya sivilizasiyanın qaynaqları olan dönmələrə geri qaytarır.

Bu iki məkanı - arxaik dünya ilə qlobal (küresəlləşən) mühiti filmin tam əvvəlində kolliziyasını bəri başdan önə sürməklə rejissor Şamil Əliyev sürətlə ötürüb keçən qatarın - zamanın əks cəbhələrində yerləşmiş iki məkanını - qlobal (küresəl) dünya ilə arxaik dünyanı ayrı-ayrı rakurslardan sərgiləyərək, tamaşaçını seçimə, tərcihə dəvət edir!.. Filmin əcas qəhrəmanlarından biri olan

Ulu (Vidadi Həsənov) isə tərcihini çoxdan etmiş arxaik dünyanı, qlobal (küresəl) dünyanın fəvqündə görərək əldən-ayaqdan uzaq, kimsənin yaşamağı ağılına belə gətirmədiyi ot-ələf basmış çöldə məskən salmağa qərar vermişdir.

Şəhər həyatının süniliyindən bezən və insanlığın təməl dəyərlərini Çöl ab-havasında kəşf etməyə çalışan, sakral bir bölgə olaraq Çölə - “kökünə qayıdan”

Ulu əcdadlarının ruhunu duyan bir obraz kimi canlanmaqdadır.

Texnologiyanın müntəzəm inkişafı və sürəti qlobalizasiyanın da (küresəlləşmənin də) sürətini şərtləndirir. Müasir insanın şüuru onun mənəvi dünyasının faciəsinə çevrilməyə başlayır. Min illərlə formalaşmış ümum-

bəşəri dəyərlər aşınmağa, ifratlaşaraq deqredasiyaya uğramaq kimi təhlükəyə məruz qalır və bu hal, insanın az qala, biomassaya (biokütləyə) çevrilməsinə və nəticədə etibarlı ilə antropoloji bir katastrofanın yaşanmasına (səbəb) nədən olur. Bu katastrofanı çoxdan

dərk edən Ulu qurtuluş yolunu da tərkidünya olub Çölə pənah gətirməkdə və sığınmaqda görməkdədir.

Qeyd etdiyimiz kimi film qatarın çağdaş sivilizasiyadan uzaq, ot-ələf basmış çöllüyə yaxınlaşması ilə başlayır. Aktyorlardan Bəhrüz Vəqifov, Vidadi Həsənov, Cavidan Məmmədli və Salome Demurianın rol aldıkları və canlandırdıkları obrazlar bu çöllüyün başlıca sakinləridir.

Kamera tamaşaçıların nəzəri-diqqətini intəhasız, ucsuz-bucaqsız çölə yönəldir. Ulunun oğlu olan balaca çölçü yağışlıyağmurlu bir gecədə atasını dərin yuxudan oyadır. Ata və balaca oğlan qamışdan dam örtüklü

Onlar ata (Ulu) rəhmətə gedənə qədər birlikdə yaşayırlar. Ulu vəfat etdikdən sonra atasının peşəsinə oğul davam edir. Onların şəhərdən kənarda olan tanışları Çöldən uzaqda yaşayırlar və sayları o qədər də çox deyil. Gənc Çölçü yaşa dolduqca atasının yerini tutur və sürüyə nəzarət edən yetkin bir çobana çevrilir.

və suvaq çəkilmiş daxmada yaşayır və həmin gecə oğlanın sevimli dəvəsi dünyaya bir köşək gətirir.

Gerçək bir ferma təəssüratı yaratmasa da dəvə ağılına (xalxal) verilmiş dizayn və təbəllik peşəkarcasına tərtib olunmuşdur. Maraqlı cəhət burasıdır ki, Ata ilə oğuldan ibarət olan bu kiçik ailədə qadın gözə dəymir, lakin lap əvvəl burada qadının yaşaması ilə bağlı kadr göstərilir. Bu epizodda təsvir olunan qadın balaca çölçünün anası obrazında canlandırılarsa da, lakin o, artıq onlarla yaşamır. Çöldəki həyat da çox sadədir. Bu sadə, kəsib daxmada axşamlar ata öz oğluna ara-sıra nağıllar, rəvayətlər danışır, daş və ağacdan yonulmuş fiqurlarla kiçik tamaşalar göstərir və bu hekayələri

nəql edən Ulu-ata balaca oğlana sanki gələcəkdən xəbər verərək, onun sonradan quş adını daşıyan “Şanapipik” adlı qızla tanış olacağından bəhs edir.

Balaca Çölçünün atası çöldə saxladığı dəvələrə nəzarət etməklə özünün və oğlunun güzəranını bu yolla pul qazanaraq təmin edir. Uzun illərdir ki, komfort və rahat yaşamdan, sivil həyatdan imtina edib uzaqlaşmasına baxmayaraq atasının güclü, özünəməxsus nizam-intizamı şərtləndirən tələbləri var, belə ki, oğlunu da Çöl həyatının adət və ənənələrinə uyğun olaraq böyüdür. Atasının hər şəhər erkən qalxaraq dəvələri bir qayda olaraq örüşə aparması, otlaqda saatlarla gözləyib onlara nəzarət etməsi, yenidən dəvələri haylayıb şəhər qarışarkən geri ağıla (xalxala) gətirməsi bir estafet olaraq oğula da keçir. Onların az qala hər gün təkrarlanan, yeknesək, adi və monoton həyat tərzini göstərdikdən sonra rejissor Şamil Əliyev ustalıqla manevr edərək fəvqəladə bir zaman keçidi tətbiq edir: böyüyüb başa çatan, balaca oğlandan gənc bir oğlana çevrilən çölçü, əsl çoban obrazında yenidən kadrda peyda olur.

Onlar ata (Ulu) rəhmətə gedənə qədər birlikdə yaşayırlar. Ulu vəfat etdikdən sonra atasının peşəsinə oğul davam edir. Onların şəhərdən kənarda olan tanışları Çöldən uzaqda yaşayırlar və sayları o qədər də çox deyil. Gənc Çölçü yaşa dolduqca atasının yerini tutur və sürüyə nəzarət edən yetkin bir çobana çevrilir. Günlərin biri gənc çoban hər zaman olduğu kimi dəvələri örüşdən gətirəndə atasının həmişə oturduğu yerdə sakitcə gözlerini əbədi yumduğunu görür. Çölün qışda sərt soyuquna, yayda qo-

vurucu istisinə illərlə sinə gərən atasının səhhətinin günü-gündən pisləşməsi və minvalla onun xəstələnməsi gözələnən idi.

Atasını dəfn etdikdən sonra yalnız qalan gənc Çölçü, “yeni əcaib həyatla” qarşılaşır. Bu səhnələrin birində mükəmməl rejissor həlli də diqqəti cəlb edir. Belə ki, atasının ölümündən sonra cavan Çölçü atasının cənəzəsini tək bir dəvəyə yükləyərək şəhərə yola çıxır. Yolun bir tərəfində dəvənin “kəcəvəsində” olan cənəzə, digər tərəfdən isə qarşıdan sürətlə şütüyən maşınlar... Arxaik dünya ilə qlobal dünya bir daha qarşı-qarşıya, üz-üzə gəlmişdir... Çölçü sənaye cəmiyyətindən, hətta öz dövrünün texnoloji tələblərindən belə kənar bir insandır. Çölçünün gətirdiyi yerdə yaşayanlar ona aşağı təbəqəyə mənsub olan insan kimi baxırlar, o cəmiyyətin digər hissəsinin sahibləndiyi “maddi-mənəvi” nüfuzla malik deyildir.

(Ardı var)

Xəzər GƏNCƏLİ,
Əməkdar artist, fəlsəfə doktoru

Azərbaycan rəqs sənətinin o qədər bacarıqlı, hünərli, nadir rəqqas, rəqqasələri olub ki, kitab yazsaq da hamını əhatə etmək mümkün deyil. Lakin belə sənətkarları məqalələr vasitəsilə də göz qarşısına, xatirələrə gətirmək, anmaq, onları tanıyanların yaddaşını oyatmaq və doğmalarını sevindirmək olar. Bu yazıda barəsində danışdığım rəqqas da sənətdə öz işini görüb, izini qoyub və ən layiqli rəqqas kimi sənənləri fəth edib. Birlikdə ansamblda çalışan rəqqasların onun haqqında səmimi, yüksək fikirlər söyləməkdə və daim barəsində söhbətlər edib hörmətlə xatırlamaqdadırlar.

Sərdar Ababil oğlu Quliyev 1955-ci il aprelin 3-də Bakının Əhmədli qəsəbəsində (kənd Əhmədli) anadan olub. 1962-1972-ci illərdə buradakı 64 sayılı orta ümumtəhsil məktəbdə oxuyub. Məktəbə ilk qədəmlərindən Y.Qaqarin (sonralar T.İsmayılov) adına Mərkəzi Pioner və Məktəblilər Sarayında rəqs qruplarında bu sənətə yiyələnib. Burada xalq artisti, məşhur pedaqoq Böyükağa Məmmədovdan çox yaxşı dərs alıb, milli rəqsə aid bütün hərəkətləri, qaydaları mükəmməl olaraq öyrənib və quruluş verilən rəqslərdə oynayaraq istedadı, çevikliyi və xüsusi bacarığı ilə yoldaşları arasında seçilib. Onun bacarığından razı qalan Böyükağa müəllim rəqslərdə daim Sərdara sololar ayırırdı. Solo oynamaq Sərdarı daha da həvəsləndirir və rəqsə hünərini daha da artırır. Daha sonra o, orta məktəbi bitirənə qədər Fioletov klubunda rəqslə məşğul olub. Onu, bu özəfaliyyət ansamblına B.Məmmədov gətirib, çünki burada da onun rəqs kollektivi vardı. Sərdar burada da özünü göstərə bilmiş, əksər rəqslərdə solo yerlərə çıxmışdır. Deməli ki, Böyükağa müəllimin tələbkərligi burada da öz işini görmüşdü.

Bunu da bildirməliyik ki, həmin dövrdə rəqslə məşğul olan müəllimlər, uşaqlar və gənclərdə xüsusi həvəs, sənətə sevgi, enerji və özünə qarşı tələbkərlilik var idi. Odur ki, həmin illərdə özəfaliyyət kollektivlərindən xeyli bacarıqlı rəqqas və rəqqasələr yetişmişdi və onlardan biri də mövzumuzun qəhrəmanı idi. Sərdar artıq rəqqas kimi göz önündə nəzəri cəlb edir, meydana görünür və gündəngünə boy verib ucalırdı. Onun qabiliyyətini nəzərə alıb 1973-cü ildə

O, “tryuk” rəqqas kimi tanınırdı...

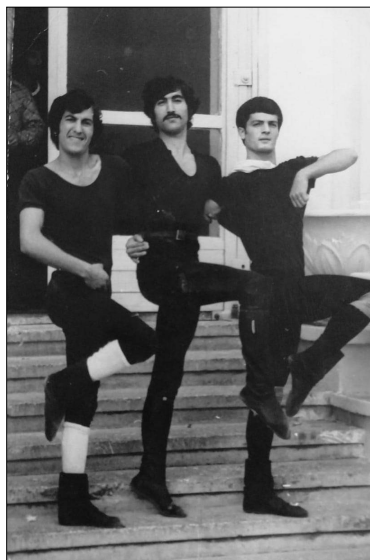
Mahir rəqqas Sərdar Quliyevin həyat və yaradıcılığı

məşhur xoreoqrafların, rəqqas və rəqqasələrin, filarmoniya rəhbərlərinin iştirak etdiyi xüsusi yoxlanış vasitəsilə Azərbaycan Dövlət Mahni və Rəqs Ansamblına qəbul ediblər. Həmin zaman ondan milli rəqs sənətində, ansamblın repertuarında tələb olunan bütün hərəkətlər, solo qaydaları, “tryuk”lar tələb edilmiş, Sərdar bütün bunların öhdəsindən gəlmiş və layiqli formada yerinə yetirmişdi. O, bu ansamblda 20 il çalışıb və 1993-cü ildə pensiyaya çıxıb. Buradakı illərdə o, Dövlət Filarmoniyasında, Bakının və əyalətlərin mədəniyyət müəssisələrində verilən bütün konsertlərdə çıxış edib. Onun bu ansambldakı fəaliyyəti çox zəngin, işgüzar, maraqlı, səmərəli və samballı olub. Sərdar repertuarıdakı bütün rəqslərdə, kompozisiya və süitalarda öz solosu ilə diqqəti cəlb edib. Xüsusilə o, bu ansamblda Fərhad Vəliyevin baletmeyster olduğu dövrdə onun quruluşlarında özünə ayrılan soloları məharətlə ifa edib. Sərdar bütün kütləvi rəqslərdə ansambl heyətinin tərkibində olub. “Yallı”, “Qaytağı”, “Nağaralarla rəqs”, “Şalaxo” (Şələqoy), “Qazaxı” rəqslərində və “Azərbaycan süitasında” xüsusi sənət imkanları göstərib. Onun hər bir solosu alqışlara bürünürdü.

Məşhur rəqqas, pedaqoq Etibar Zeynalov: “Sərdarın 17 yaşı olanda o, Mahni və Rəqs Ansamblına gəlib və dərhal özünü göstərib. Həmin vaxt o, bizimlə Ukraynada səfərlərdə oldu. Təəvvür edin ki, ansamblla təzə gələn rəqqas artıq səfərlərə layiq bilinmişdi, çünki hər barədə özünü doğrultmuşdu. Yaxşı rəqqas olmağı öz yerində, həm də əla yoldaşlığı, sədəqəti, səmimiyyəti ilə seçilirdi”.

S.Quliyev 1974-1976-cı illərdə Moskva ətrafındakı raket hərbi hissəsində xidmət edib və vətənə dönərək iş yerinə, Dövlət Filarmoniyasına qayıdıb.

Sərdar “tryuk” rəqqas kimi tanınırdı. Mahni və Rəqs Ansamblının SSRİ məkanındakı bütün səfərlərində S.Quliyev də olub və hər bir solosu ilə tamaşaçı alqışları qazanıb. O, xarici ölkə səfərlərində də çıxış edərək Azərbaycan rəqs sənəti nümunələrinin layiqli tərənnümçüsü və əsl təbliğatçısı olub. 30-dan çox ölkədə çıxış etmək hər sənətkara da nəsim olmur. S.Quliyev Aralıq dənizi sahilləri ölkələrindən İtaliya, İspaniya, Yunanıstan, Türkiyə, Misir, Tunis və Portuqaliyada rəqs sənətimizin əzəmətinə, məzmununu, mahiyyətini nümayiş etdirən rəqqaslarımızdan biri olub. O, Polşa, Bol-

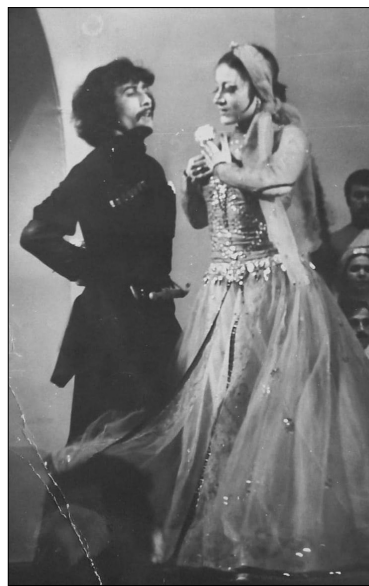

qarıstan, Almaniya, Norveç, Yaponiya, Hindistan, İran və başqa ölkələrdə də maraqlı oyunu ilə dərin sevgi və həərətlə qarşılanıb.

Sərdar Quliyev 1985-1990-cı illərdə M.A.Əliyev adına Azərbaycan Dövlət İncəsənət İnstitutunun mədəni-maarif fakültəsində qiyabi təhsil alıb.

Sərdar Quliyevin rəqs aləmində Etibar Zeynalov, Asif Vəliyev, Nazim Abdullayev, Xoşqədəm Qasimov və Elçin Allahverdiyevlə xüsusi dostluğu olub.

Etibar Zeynalov: “Sərdar xarakterik rəqslərdə, məzəli epizodlarda oynayır və həmişə oyunu marağa səbəb olurdu. O, “Qaytağı”da, “Üç dost” rəqslərində də çox yaxşı oynayıb”.

Nazim Abdullayev: “Biz “tur kalenka” deyirik, Sərdar bunu ustalıqla yerinə yetirirdi. Yuxarı tullanaaraq fırlanıb dəqiq olaraq diz üstə düşürdü. Və ya yerdə fırlanmalar edirdi. Belə hərəkətlər onda çox gözəl alınırdı”.

Sözün düzü budur ki, Sərdar rəqs üçün yaranmışdı, elə bütün həyatı bu aləmdə keçdi. Onun bu sahədə pedaqoji fəaliyyəti də çox zəngin və səmərəli olub. S.Quliyev 1993-cü il pensiyaya çıxandan ömrünü başa vurana qədər S.Ələsgərov adına 1 sayılı uşaq incəsənət məktəbinin xoreoqrafiya şöbəsində çalışıb. Həmin məktəbdə milli rəqsin tədrisi bilavasitə onun təşəbbüsü, fəaliyyəti ilə başlayıb və burada yüksək nailiyyətlər, göstəricilər əldə edib. Məktəbin xoreoqrafiya şöbəsinin rəhbəri olub. 1 sayılı uşaq-incəsənət məktəbində Sərdar müəllimin yetirmələrindən milli rəqs sənətinə daxil olan

rəqqaslar var. Nümunə olaraq hazırda Mahni və Rəqs Ansamblının solisti, əməkdar artist Elnur Süleymanovun adını qeyd edirik.

Sərdar müəllim çalışdığı incəsənət məktəbində öz şagirdlərindən ibarət “Çovqan” adlı rəqs ansamblı yaratmış və nailiyyətlər əldə etmişdi. Ansambl Gürcüstan, Rusiya, Türkmənistan və Türkiyədə keçirilən festivallara dəvət olunmuş və uğurla çıxış edərək laureat adı almışdır.

Pedagoji fəaliyyətdəki nailiyyətləri nəzərə alınaraq Sərdar Quliyev 2009-cu ildə İlin Ən Yaxşı Müəllimi fəxri adına layiq görülmüşdür. Bakı şəhəri Mədəniyyət İdarəsi dəfələrlə ona fəxri fərmanlar və diplomlar təqdim etmişdir.

Sərdar Quliyevə rəqsdəki nümunəvi fəaliyyətinə görə əməkdar artist, pedaqoji sahədə qazandığı uğurlarına görə əməkdar müəllim fəxri adı verilə bilərdi. Lakin bunlar diqqətsizlik və haqsızlığa görə baş tutmayıb.

Etibar Zeynalov: “Sərdar həmişə deyirdi ki, yeganə rəqqasam ki, iki nəfər elmə namizədi yetirmişəm”.

Sərdarın iki oğlu, bir qızı var. Övladların hər biri elmə gəlib müdafiə edərək elmi dərəcəyə yiyələniblər. Elmir Quluzadə 2003-cü ildə Azərbaycan Milli Aviasiya Akademiyasını idarəedici ixtisası üzrə fərqlənmə diplomu ilə bitirib. Orada müəllim saxlanılıb. Bura qədər Elmir rəqs sənəti üzrə də təhsil alıb. Atasının dərs dediyi 1 sayılı uşaq incəsənət məktəbinin rəqs sinfində oxuyub. 1998-ci ildə orta ümumtəhsil məktəbi bitirərkən incəsənət məktəbini də başa vurub.

Sərdar Quliyev 2019-cu il oktyabrın 11-də dünyasını dəyişib. O, doğmaların, sənət dostlarının, yoldaşlarının və onu tanıyanların xatirində bu gün də yaşayır.

Əhsən RƏHMANLI,
Sənətşünaslıq üzrə
Fəlsəfə doktoru

“Onkoloji xəstəliyinin qənimti” - bu adı həkim Djonna Budviq qazanmışdır. Həyatda 95 il ömür sürmüş, 7 dəfə tibb sahəsində Nobel mükafat almış həkim onkoloji xəstələrini təbii üsulla 90 faiz sağalda bilmişdir.

Qaldı ki onun müalicə üsuluna, bu, uzun illər gizlin qalmışdı. Son vaxtlar bilinib ki, həkim bu uğura kətan toxumu yağı və yağsız kəsmik dietin gücü, eləcə də günəşin, D3 vitaminin effekti hesabına nail olmuş. Gəlin həkimin onkoloji xəstələr üçün hazırladığı dərmanla tanış olaq.

Təzə kənd südümdən 1 fincan kəsmik, eləcə də təzə olmaqla 2-5 x.q kətan toxumu yağı, yaxud 1-3 x.q üyüdülmüş kətan toxumu və bir az qırmızı acı bibər götürülüb yaxşı-yaxşı qarışdırılır. Məhlul hazır olandan sonra hər gün 1 dəfə yalnız taxta qaşığıla içilir.

Dərmanın qəbulu zamanı qidaya da fikir vermək lazımdır. Birincisi, şəkərdən uzaq durmaqla, əvəzində üzüm və ya üzüm şirəsindən istifadə olmalıdır. Heyvani piylərdən, satışdakı mayonezdən, mənşeyi bilinməyən bütün ətlərdən, marqarin yağından və kimyəvi qatqılı bütün qidalardan imtina edilir.

Əvəzində isə hər gün kök, çuğundur şirəsi 2 saat qalmaqla, kəreviz şirəsinin qarışığını, həm də nanə, üzüm yarpağı, qızıl gül qarışığından hazırlamış dəmləməni gündə 3 stəkan, ilıq halda 1 ç. q bal qarışığı olmaqla, içmək xəstəliyin kökünü kəsir.

Qaynadılmış yumurta, sirkə və su şəkərin dərmanıdır

Bunu uzun araşdırmadan sonra tibb mütəxəssisləri deyiblər. Belə ki, yumurtanı qaynadıb qabığı təmizlənir. Çəngəl və ya diş çöpündən istifadə etməklə yumurta bir neçə yerdən dəşilir. Bir gecə yumurtanı sirkədə saxlamaqla növbəti səhər onu yeyib və üstündən bir stəkan ilıq su içilir. Ardıcıl olaraq bir-neçə gün bu prosedura əməl etməklə qanda şəkərin səviyyəsi normaya düşür.

Onu da bildirim ki, mən özüm də şəkər xəstəsiyəm. 20 gündür məhz bu üsuldən istifadə edirəm. Müalicənin səmərəsinə görə artıq şəkər xəstəliyim arxada qalıb...

İnsana qüsursuz bədən dünyada qiymətli nemətdir

İl ərzində insanın bədənində müxtəlif dəyişikliklər baş verir. Təəssüf ki, bütün bunların mahiyyətinə o qədər də əhəmiyyət vermirik. Fəqət, sağlamlığımızın qayğısına qalmaq məqsədilə bu prosesləri izləmək hər bir şəxs üçün olduqca vacibdir. Sizə həyatda sağlam və gözəl olmaq arzusu ilə bu barədə bir neçə söz demək istəyirəm.

Ürəkdən başlasam, yerinə düşər. Sağlam ürək dəqiqədə 80 dəfə vurur. Çox maraqlıdır ki, o, bu müddət ərzində 5 litr qanı bədən

Onkoloji xəstəliyin “qənimti”

Və yaxud sağlam yaşamaq üçün nələrə diqqət etmək lazımdır...

bütün hissələrinə çatdırı bilir. Belə olduğu halda il ərzində ürəyin vurma miqdarı 42 milyona bərabərdir. Onu da deyim ki, bərk həyəcanlananda, əsəbiləşəndə, qorxanda, eləcə də stress keçirəndə ürək öz döyünmə ritmini də itirir.

İnsanın bədənində axan 5 litr qanın tərkibində 35 milyon qırmızı qan zərrəciyi var. 4 aydan bir onlar təzələnir. Sağlam qanda ağ qan zərrəciyi demək olar ki, yox dərəcəsindədir. Yeni 600 qırmızı qan zərrəciyinə cəmi bir ağ qan zərrəciyi düşür. Qan dövrəni düzgün olan insanda nəfəs alma da yaxşı gedir. Adı halda yaşlı adam bir dəqiqədə 16 dəfə nəfəs alıb verir. Bu vaxt 8 litr hava qəbul edir və buraxır. Nəticədə bir adam belə hesabla hər gün nəfəs alma prosesində 0,5 litr su itirir.

İnsanın göz yaşı 3 aylığından sonra ağlayaraq gözə axır. Hər gün “istehsal” etdiyimiz göz yaşı isə 5 milli litrdir. Bu rəqəm ağlayıb-ağlamamağımızdan asılı olmayaraq, il ərzində dəyişilməz qalmaqla 1,5 litrə çatır.

Gözlə bağlı daha bir maraqlı fakt. İnsan gözü hər 3 saniyədə bir qırpılır. Bir ildə isə göz qırpmaları sayı 10 milyona bərabər olur.

Baş bədənənin əsas hissəsidir. Orta hesabla hər bir başda 100 min saç soğancığı bitir. Saç ayda 1 sm uzanır. Gündə isə 150-300 saç itiririk ki, bu da ildə 109500 saç deməkdir. Hər bir saç başımızda 2-6 il qalır. Saqqal tükləri isə gündə 0,38 mm uzanır.

İnsanın dərisi il ərzində 3 dəfə dəyişir. Dərinin ölmüş hissələri 120 gün müddətində yeniləri ilə əvəz olunur. Gənc insan dərisində təqribən 7,9 litr su var. Hər gün tərləyərək dəri vasitəsi ilə adam 2 litr su itirir. İtirilən su nisbəti tərləməyə kimi yenidən bərpa olunur.

Bədənənin bir üzvü olmaqla dirnaqların rolu həyatda hər kəsə aydındır. Dirnaqların artım sürəti çox aşağıdır. Belə ki, ay ərzində 0,5 sm uzanır. Əgər bir ildə onları kəsməsək uzunluğu 7,7 sm-ə çatacaqdır. Ayaq dirnaqları əl dirnaqlardan 2 dəfə gec uzanır.

Bəli, insana qüsursuz bədən dünyada qiymətli nemətdir. Şair də gözəl deyib:

*Qoy eşitsin qohum, qardaş, el mənə,
Həyatın varlığı ellər gözəldir,
Qüsursuz bədənə canın sağlığı,
Qəlb oxşayan şirin dillər gözəldir.*

Çiçəklər beyni müalicə edir

Çiçəklər haqqında alimlər maraqlı bir fakt öyrəniblər. Sən demə, onlar təkcə estetik zövq mənbəyi deyil. Həm də insan beyinin

dır. Eyni xüsusiyyətlərə südləyən gülü də malikdir. O, beyin hüceyrələrini qocalmaqdan da qoruyur.

Sadə və zişansız müalicə üsulu

Bəri başdan deyim ki, bu müalicə üsulun kökü çox-çox qədimlərə gedib çıxır. Ən əsası isə əsrlərin sünağından uğurla çıxan bir metoddur. Sadə və olduqca zişansız olan bu müalicə xalq təbabətində “özü-

müalicəsində əvəzsiz rol oynayır. Çin alimlərinin sözlərinə görə, nergiz, novruz gülü, zəfəran, lavanda kimi çiçəklər bir sıra müalicəvi xassələrə malikdir.

Belə ki, novruz gülünün tərkibində qalantamin maddəsi Alzheimer xəstəliyi nəticəsində yaranan yüngül və ağır dərəcəli ağıl kəməliyə, eləcə də beyin qan dövrəninin xroniki pozğunluqları zamanı faydalıdır. Bu maddə orqanizmdə asetilxolinin qatlığını artırır.

Asetilxolin neyronlardan gələn məlumatların ötürməsinə görə məsuliyyət daşıyır. Qalantamin nergizin tərkibində mövcuddur. Bu çiçəyin eyni zamanda xərçəng əleyhinə xassələrə malik olduğu güman edilir. Eyni zamanda Sidneydən olan alimlər müəyyən etmişlər ki, zəfəran görmə hüceyrələrinin elastikliyini kömək edir. Lavanda isə qorxu hissini aradan qaldırır, yuxusuzluktan xilas edir, həm də ağrı və aqressivliyi azal-

nı təlqin” adlanır. Mən özümdə təqribən 1990-cı ildə belə bir metoddan istifadə etmiş və onun səmərəsinə də yaxşı görmüşəm. Belə ki, 1981-ci ildə ordu sıralarında futbol oyununu zamanı ciddi zədə aldım. Uzun müddət həkimlərə müəciət etdim, müxtəlif müalicə üsullarına əl atdım. Ancaq bunların heç xeyri olmadı. Günlər keçdikcə ağrıları azalmaq əvəzinə artırdı.

Atam poçtalyon olduğuna görə evimizdə müxtəlif qəzet və jurnallar olardı. Bir dəfə əlimə rus dilində olan qəzet parçası düşdü. Onu oxudum və ağrılarıma çarə tapa bildim. Özümü necə müalicə etməyim barədə məlumat versəm maraqlı olar.

Qəzeti oxuya-oxuya “özünü təlqin” müalicəsinə başlayanda əvvəl orqanizmə tam sakit vəziyyətə gətirdim. Bununla sağalmağa mənə əminlik yarandı. Sonra divara 8 addım aralı kreslodan rahat əyləşib və baxışımı gözümün istiqamətindən 30 santimetr yuxarıda

olan divardakı bir ləkəyə zillətdim. Nöqtəyə baxa-baxa 100-dən 1-ə qədər saymağa başladım. Özü də rəqəmlərin adını hər dəfə tutanda dərinə nəfəs alırdım. Nöqtəyə baxa-baxa, rəqəmləri saya-saya, yavaş-yavaş özümü ilıq bir dənizin dibinə düşməyimi təsəvvür etmə gətirdim. Qəfildən hiss etdik ki, göz qapaqlarım qaralır və gözələrimin qarşısı tədricən dumanlanır. Bu an gözələrimi aramla bağlamağa başladım. Belə vəziyyətdə yenə dərin nəfəs alma ilə 100-dən birə qədər saymağımı davam etdim. Saydıqca, həm də fikrimdə canlanırdı ki, yatmış, dincələn balıq belə rahat bir məkanda hansı hissələri keçirə bilər. Elə bu rahat məkani xoş düşüncələrlə öz dünyama gətirdim. Və beləcə də özümü tam təhlükəsiz hiss etdiyim anda saymağı saxladım.

Vəziyyətdən çıxmaq üçün “bir” deyəndə hazırlaşdım, “iki” deyəndə nəfəsimi bir neçə saniyəlik saxla-

dım. “Üç” ə çatanda isə gözələrimi açdım. Gözələrimi açandan sonra az müddət ərzində rahat halda əyləşdiyim kreslodan durmadım. Hiss etdim ki, artıq kəskin baş ağrılarımdan qurtulmuşam. Tam sağalmaqdən ötrü özümü bir neçə dəfə bu üsulla müalicə etdim. İndi çoxdandır baş ağrılarımdan əziyyət çəkmirəm.

“Özünü təlqin” müalicəsindən hər bir adam müalicə oluna bilər. Sağlam həyat üçün bu olduqca faydalıdır. Onu da deyim ki, insan orqanizminin gizli qüvvələri çoxdur. Özünü sağlam olmağa yönəltmək üçün bu qüvvələrin qədirciyyətini bilmək və buna inam lazımdır. Elə həyatın gözəlliyi, şiriniyi sağlam canla bağlıdır. Qoy hər açılan səhərimiz üzlərdə təbəssüm, ürəklərdə sevinc olsun. Onda yaşadığımız işıqlı dünya heç vaxt öz gözəlliyini itirməz...

**Hazırladı: Zəfər ORUCOĞLU,
Azərbaycan Jurnalistlər Birliyinin üzvü**